

รายงานฉบับสมบูรณ์

การศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์: กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมยศ จันทรสมบัติ

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประเภททั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2555

การศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์: กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี
The Informal Legal Learning of the Senior Secondary School Students in
Phetchabun Province : A Case Study of Witayanukul-naree School

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมยศ จันทรมบัติ
อาจารย์เครือวัลย์ อินทรสุข

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประเภททั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2555

คำนำ

สาขาวิชานิติศาสตร์มีภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คือ จัดการศึกษาด้านสาขานิติศาสตร์ให้แก่ผู้ที่มีความสนใจจะศึกษาความรู้ด้านกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สาขาวิชากฎหมายอาญา สาขาวิชากฎหมายมหาชน สาขาวิชากฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดจนสาขาวิชากฎหมายอื่นๆ นอกจากนั้นสาขาวิชานิติศาสตร์ได้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้กฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจึงได้มีการจัดทำโครงการบริการวิชาการทางด้านกฎหมายอยู่เสมอ เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ซึ่งการให้บริการทางวิชาการด้านกฎหมายก็เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตามอัธยาศัย และโครงการแข่งขันตอบปัญหากฎหมายระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก็เป็นโครงการบริการวิชาการด้านกฎหมาย โครงการหนึ่งที่เป็นการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายและ ปลุกฝังการคิดอย่างมีเหตุผลด้วยศาสตร์ของกฎหมาย อีกทั้งเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้กฎหมาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนาสังคมต่อไปด้วย ดังนั้น สาขาวิชานิติศาสตร์จึงมีความสนใจที่จะวิจัยเพื่อศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ : กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและดำเนินโครงการบริการวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียนและภารกิจของสาขาวิชานิติศาสตร์ต่อไป

คณะผู้วิจัย

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมยศ จันทรสมบัติ. 2555. การศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมาย
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์: กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี.
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ทำการศึกษาการเรียนรู้ตาม
อัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์:กรณีศึกษาโรงเรียน
วิทยานุกูลนารี โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์:กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารีและหา
แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและดำเนินโครงการบริการวิชาการของสาขาวิชานิติศาสตร์
โดยการสุ่มตัวอย่างประชากร ตามวิธีของ ยามาเน่ (Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 คน
ประกอบด้วย ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 100 (33.33%) นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 99 คน (33.00%) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 101 คน (33.67%)

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย แหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายที่นักเรียนส่วนใหญ่เลือกเป็นอันดับที่
1 คือ การเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายจากสื่อผสม เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วีดิโอซีดี ดีวีดี
เครื่องเล่นทางการศึกษา อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์ จำนวน 137 คน (45.70%) และรูปแบบการเรียนรู้ตาม
อัธยาศัยด้านกฎหมายที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่เลือกเป็นอันดับที่ 1 คือ รูปแบบการ
เรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายโดยบังเอิญ เช่น การท่องเที่ยว การศึกษาดูงาน จำนวน 117 คน
(39.00%) และความรู้กฎหมายที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่นักเรียนส่วนใหญ่เลือกเป็นอันดับที่
1 คือ ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง จำนวน 59 คน (19.70%)

Somyos Chantharasombat. 2012. The Informal Legal Learning of the Senior Secondary School Students in Phetchabun Province : A Case Study of Witayanukul-naree School. Research in The Law Programme, Faculty of the Humanities and Social Sciences Faculty, Phetchabun Rajabhat University.

ABSTRACT

The Law Programme of the Humanities and Social Sciences Faculty had studied the informal legal learning of the senior secondary school students in Phetchabun Province : A Case Study of Witayanukul-naree School. The purposes of this research study were to study the informal legal learning of the secondary school students in Phetchabun Province : A Case Study of Witayanukul-naree School and to find the way of developing the teaching methods and the academic service in its' Law Programme. The Sample Group, using Yamane Method, consisted of 300 students : 100 students from Matayom Suksa 4 (33.33%), 99 students from Matayom Suksa 5 (33.00%) and 101 students from Matayom Suksa 6 (33.67%)

The study indicated that : the opinion about the source of the Informal Legal Learning, 137 senior secondary school students (45.70%), chosen as the first rank was the Informal Legal Learning from mass media such as radios, televisions, movies, VDO or DVD play stations, internet and printed matters. A form of the Informal Legal Learning, 117 senior secondary school students (39.00%), chosen as the first rank was the form of the Accidental Informal Legal Learning such as Tourism and Field Trip. And the Legal Knowledge which obtained from the Informal Learning, 59 senior secondary school students (19.70%), chosen as the first rank was the legal subject in Public Law.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยและคำชี้แนะจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากโรงเรียนวิทยานุกูลนารีและนักเรียนทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลด้วยความเต็มใจ สุดท้ายนี้คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความสำเร็จของงานวิจัยเล่มนี้ไว้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
ขอบเขตการวิจัย	4
ผู้รับผิดชอบโครงการ	4
งบประมาณดำเนินการ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
แผนปฏิบัติการ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	6
ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัย	11
ความจำเป็นของการศึกษาตามอัธยาศัย	14
องค์ประกอบของการศึกษาตามอัธยาศัย	16
แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัย	17
ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนวิทยานุกูลนารี	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	31

บทที่ 4	ผลการวิจัย	32
	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	32
	แหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัย	34
	รูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย	35
	ความรู้ที่กฎหมายจากการเรียนรู้ตามอัธยาศัย	36
	ความต้องการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย	37
บทที่ 5	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	38
	สรุปผลการศึกษา	38
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	38
	แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและดำเนินโครงการบริการวิชาการของ สาขาวิชานิติศาสตร์	40
	บรรณานุกรม	41
	ภาคผนวก	43
	ภาคผนวก ก. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	44
	ภาคผนวก ข. ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เรื่อง การให้ทุนอุดหนุน การวิจัยประเภททั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2555	47
	ภาคผนวก ค. รายละเอียดของรายวิชากฎหมายแพ่งหลักทั่วไป	56
	ประวัตินักวิจัย	74

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	32
ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมาย	34
ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมาย	35
ตารางที่ 4 แสดงความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้กฎหมายที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามอัธยาศัย	36

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ในระบบสังคมวิทยากฎหมาย ได้มีคำกล่าวว่า “ที่ใดมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย” (Ubi Societas, Ibi Jus) กล่าวคือ กฎหมายกับสังคมมีความสัมพันธ์กันในฐานะกฎหมายเป็นส่วนหนึ่งของระบบควบคุมสังคม ฉะนั้น เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา กฎหมายที่อยู่คู่กับสังคมก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน การทำความเข้าใจกฎหมายจึงจำเป็นต้องเข้าใจสังคมไปพร้อมกันด้วย

ในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ มนุษย์ย่อมต้องเผชิญต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะบริบทของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งต่อระบบเศรษฐกิจ ระบบการศึกษา ระบบสังคมและระบบกฎหมาย ดังนั้นมนุษย์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเรียนรู้ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และพัฒนาประเทศในภาพรวมต่อไป

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) จึงได้กำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศ โดยให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ที่มีลำดับความสำคัญสูง ในการเร่งสร้างภูมิคุ้มกัน ทั้งเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงต่างๆ และเสริมรากฐานของประเทศด้านต่างๆ ให้เข้มแข็ง รวมทั้งสร้างโอกาสให้ประเทศสามารถเจริญก้าวหน้าต่อไป ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ (1) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม (2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นคว้าสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (3) ยุทธศาสตร์การสร้างความปลอดภัยและความมั่นคงของอาหารและพลังงาน (4) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้และสร้างปัจจัยแวดล้อม (5) ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในภูมิภาค และ (6) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ในส่วนของยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นคว้าสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ก็ได้ให้ความสำคัญประการหนึ่งกับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนมีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่เด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน และสื่อทุกประเภท เป็นแหล่งการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต¹

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555), หน้า 1-11.

ประกอบกับได้มีการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนไว้ 3 ประการ คือ (1) เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา (2) เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และ (3) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคม คุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ โดยเฉพาะในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคนและสังคมอย่างรอบด้าน เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ก็ได้กำหนดนโยบายและกรอบการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 กล่าวคือ มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะ ทั้งด้านการอ่าน การเขียนภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ การคิดคำนวณ คณิตศาสตร์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต²

การเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับมนุษย์ทุกคน เพราะการเรียนรู้หรือการศึกษาจะช่วยพัฒนาชีวิตของผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาสังคม รวมถึงพัฒนาประเทศชาติ มนุษย์มีการเรียนรู้มาตั้งแต่เกิด และเรียนรู้ตลอดเวลาโดยที่บางคนอาจไม่รู้ตัว เพราะคนส่วนใหญ่เข้าใจว่า การเรียนรู้คือการศึกษาระดับชั้นเรียนเท่านั้น แต่ที่จริงแล้วมนุษย์ได้เรียนรู้จากการใช้ชีวิตมากกว่าการเรียนในชั้นเรียนและสามารถเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายในทุกๆศาสตร์ที่สนใจ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2550) มาตรา 49 ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงได้มีการส่งเสริมและจัดให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ในปัจจุบันมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมีหลักการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการศึกษาทั้งสามรูปแบบ เพื่อให้สามารถพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง จึงมีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ขึ้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง มีการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้ประชาชนได้มีโอกาส เรียนรู้ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ตามศักยภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา อันจะมีผลในการพัฒนากำลังคนและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

การเรียนรู้และการศึกษากฎหมายก็มีความสำคัญสำหรับมนุษย์ในสังคมนั้นๆเช่นกัน เพื่อให้สามารถรู้ได้ถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง รู้ถึงสิ่งที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ โดยเฉพาะผู้ที่กำลัง

² สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2555-2559):ฉบับสรุป, (กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553), หน้า 17-20.

ก้าวเข้าสู่วัยรุ่นหรือผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายอยู่ไม่น้อย หากเยาวชนเหล่านี้ได้เรียนรู้กฎหมายก็จะทำให้พวกเขารู้ถึงสิทธิและหน้าที่รู้ถึงการอยู่ร่วมกันสังคมได้โดยสงบสุข เพราะการเรียนรู้กฎหมายเป็นการเรียนรู้กฎกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งผลจากการเรียนรู้ในประการดังกล่าว กฎหมายจะได้รับการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของคนในสังคม และประการสำคัญนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเรียนรู้กฎหมายได้ทั้งจากการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สาขาวิชานิติศาสตร์มีภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คือ จัดการศึกษาด้านสาขานิติศาสตร์ให้แก่ผู้ที่มีความสนใจจะศึกษาความรู้ด้านกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สาขาวิชากฎหมายอาญา สาขาวิชากฎหมายมหาชน สาขาวิชากฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดจนสาขาวิชากฎหมายอื่นๆ นอกจากนั้นสาขาวิชานิติศาสตร์ได้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้กฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจึงได้มีการจัดทำโครงการบริการวิชาการทางด้านกฎหมายอยู่เสมอ เพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ซึ่งการให้บริการทางวิชาการด้านกฎหมายก็เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตามอัธยาศัย และโครงการแข่งขันตอบปัญหากฎหมายระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก็เป็นโครงการบริการวิชาการด้านกฎหมาย โครงการหนึ่งที่เป็นการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายและ ปลุกฝังการคิดอย่างมีเหตุผลด้วยศาสตร์ของกฎหมาย อีกทั้งเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้กฎหมาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนาสังคมต่อไปด้วย ดังนั้น สาขาวิชานิติศาสตร์จึงมีความสนใจที่จะวิจัยเพื่อศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ : กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและดำเนินโครงการบริการวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียนและภารกิจของสาขาวิชานิติศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์:กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและดำเนินโครงการบริการวิชาการของสาขาวิชานิติศาสตร์ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาเฉพาะโรงเรียนวิทยานุกูลนารี โดยแบ่งออกเป็น 4

ด้าน คือ ด้านแหล่งการเรียนรู้ ด้านวิธีการเรียนรู้ ด้านความรู้กฎหมายที่ได้จากการเรียนรู้ตาม
อัยยาศัย และด้านความต้องการเพิ่มเติมในการเรียนรู้ตามอัยยาศัย

2. ขอบเขตด้านประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน
วิทยานุกูลนารี จำนวน 1,129 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจงแบ่งออกเป็น
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4,5,6 ชั้นปีละ 10 ห้อง ห้องละ 10 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง
ทั้งหมด จำนวน 300 คน
3. ขอบเขตด้านสถานที่ โรงเรียนวิทยานุกูลนารี อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์
4. ขอบเขตด้านเวลา มิถุนายน - กันยายน 2555

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมยศ จันทรสัมบัติและอาจารย์เครือวัลย์ อินทรสุข

งบประมาณดำเนินการ

ใช้งบประมาณของสถาบันวิจัยและพัฒนา จำนวน 15,000 บาท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการเรียนรู้ตามอัยยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต
จังหวัดเพชรบูรณ์:กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี
2. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและดำเนินโครงการบริการวิชาการ
ของสาขาวิชานิติศาสตร์ต่อไป

แผนปฏิบัติการ

กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ
---------	----------	--------------	---------------

1.พิจารณาโครงการและ เครื่องมือ	มิถุนายน 2555	ผศ. สมยศ จันทรสมบัติ และ อ. เครือวัลย์ อินทรสุข	สถาบันวิจัยและพัฒนา
2.การประสานตัวอย่างและ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	กันยายน 2555	ผศ. สมยศ จันทรสมบัติ และ อ. เครือวัลย์ อินทรสุข	สถาบันวิจัยและพัฒนา
3. วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำ รายงานเบื้องต้นส่งสถาบันวิจัย และพัฒนา	กันยายน 2555	ผศ. สมยศ จันทรสมบัติ และ อ. เครือวัลย์ อินทรสุข	สถาบันวิจัยและพัฒนา
4.สรุปผลการวิจัยและประเมิน ผลการวิจัยเพื่อให้ทราบถึง ปัญหา อุปสรรค	กันยายน 2555	ผศ. สมยศ จันทรสมบัติ และ อ. เครือวัลย์ อินทรสุข	สถาบันวิจัยและพัฒนา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทที่ 2 นี้เป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการศึกษาตามอัธยาศัย ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) ที่เติมเต็มความต้องการของปัจเจกที่ต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ นอกเหนือการเรียนในระบบโรงเรียน โอกาสของการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกิดขึ้น ในสถานที่ต่างๆ และจากสื่อต่างๆ โดยสรุปถึงเนื้อหาของ การศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัย การให้ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัย ความจำเป็นของการศึกษาตามอัธยาศัย องค์ประกอบของการศึกษาตามอัธยาศัย แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัยและข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนวิทยานุกูลนารี ซึ่งเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ในราวทศวรรษที่ 70 องค์การ UNESCO ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาตลอดชีวิตหรือ lifelong education อย่างจริงจัง ซึ่งเน้นการให้โอกาสทางการศึกษาตลอดช่วงชีวิตของผู้เรียน ในการเรียนรู้ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ นอกเหนือจากการเข้ารับการศึกษาระดับต้นของชีวิตเท่านั้น ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่สำคัญอื่นๆ ตัวอย่างเช่น OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) และ Council of Europe หากแต่ใช้ชื่อต่างออกไปว่า recurrent education ที่ปรารถนาให้บุคคลได้พัฒนาความรู้และทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อนำมาซึ่งการ "เติบโต" ของบุคคล สังคม และเศรษฐกิจเป็นผลสืบเนื่องตามแนวคิดทฤษฎีทุนมนุษย์¹

แนวความคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดช่วงชีวิตของบุคคล (learning throughout the life course) ไม่ใช่เป็นของใหม่ หากแต่มีหลักฐานปรากฏในหนังสือชื่อ Pampaedia ที่มีการค้นพบเมื่อปี พ.ศ. 2478 เขียนขึ้นโดย Comenius ที่มีชีวิตอยู่ในช่วงปี ค.ศ. 1598-1670 โดยผู้เขียนเสนอให้มีสถานศึกษาสำหรับบุคคลในช่วงวัยต่างๆ ตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงช่วงวาระสุดท้ายของชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับคำสอนในศาสนาอิสลามที่ว่าบุคคลพึงเรียนรู้ตั้งแต่อยู่ในเปลจนถึงหลุมฝังศพ (from cradle to

¹ Morgan-Klein & Osborne อ้างถึงในรองศาสตราจารย์ ดร. จรูญศรี มาดิลกโกวิท และคณะ รายงานการวิจัยเรื่อง “การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย” คณะครู ศาสตราจารย์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้า 47.

grave) นอกจากนี้การมองการเรียนรู้ และการสร้างเสริมสติปัญญาด้วยการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ให้ชุมชนเป็นประหนึ่งครู ก็ปรากฏพบในแนวคิดตั้งแต่สมัยกรีกโบราณและในคำสอนของพุทธศาสนา นอกเหนือจากการเล่าเรียนในสถานศึกษาอย่างเป็นทางการ จากการที่องค์การ UNESCO ได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิตดังกล่าว และรับรองรายงานของ International Commission on the Development of Education เป็นรูปธรรม ชื่อ "Learning to Be-The World of Education Today and Tomorrow" ในปีประชุมปี พ.ศ. 2515 ที่เสนอให้การศึกษาตลอดชีวิตเป็นหนึ่งในนโยบายการศึกษาสำคัญของประเทศสมาชิก เพื่อแก้ปัญหาความอยุติธรรมในสังคมด้านโอกาส การเข้ารับการศึกษาและการศึกษาที่มีคุณภาพ ในช่วงต้นของชีวิต ทำให้นานาประเทศรวมทั้งประเทศไทย บรรจुरื่องการศึกษาตลอดชีวิตไว้ในแผนการศึกษา²

การศึกษาตลอดชีวิตเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาในปัจจุบัน³ แนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตมีมานานแล้วในคัมภีร์กรูอาณมีคำสอน ว่าบุคคลพึงเรียนรู้ตั้งแต่ออยู่ในเปลจนถึงหลุมฝังศพหรือจากครรภ์มารดาถึงสูสาน คอมินิ อูส นักการศึกษาในสมัยนั้นได้กล่าวถึงกระบวนการศึกษาตลอดชีวิตว่าควรจัดให้มี โรงเรียนสำหรับทุกคน คือ โรงเรียนสำหรับทารก แรกเกิด เด็กก่อนวัยเรียน เด็กวัยเรียน คนหนุ่มสาว และคนชรา ในเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตได้มีการเผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษ เมื่อ 60 กว่าปีที่ผ่านมา และเพิ่มความสนใจไปทั่วโลก ในการประชุมระหว่างชาติว่าด้วย การศึกษาผู้ใหญ่จัดโดยองค์การ Unesco ที่กรุงมอนตรียัล ประเทศแคนาดา ค.ศ. 1960 ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ค.ศ. 1972 และที่กรุงไนโรบี ค.ศ. 1986 จากการประชุม ดังกล่าว ได้มีการได้แนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งมีสาระสำคัญคือ

1. มนุษย์แสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพราะมนุษย์เรียนรู้จาก ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสังคมทุกขณะ
2. การศึกษาที่แท้จริงไม่ได้จำกัดเพียงในโรงเรียนแต่ครอบคลุมถึงการศึกษา นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย
3. การศึกษาตลอดชีวิตเปิดโอกาสให้คนทั่วไปได้รับการศึกษา เพราะสามารถ เลือกเรียนตามรูปแบบที่ตนต้องการ ยืดหยุ่นได้ตามโอกาส ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้จาก ทุกแห่งตามโอกาสจะอำนวย

² สุนทร สุนันท์ชัย, 2532; อุดม เขยกิจวงศ์, 2551 อ้างถึงในรองศาสตราจารย์ ดร. จรูญศรี มาติกลโกวิท และคณะ รายงานการวิจัยเรื่อง “ การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ” คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้า 47.

³ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2556) <http://joomla.ru.ac.th/hrd/Journal/vol_1No.../nutchantart_1.pdf> (19 กุมภาพันธ์)

ปี 1970 “การศึกษาตลอดชีวิต” ได้ถูกเลือกให้เป็นเรื่องหลักที่จะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ มีการสนับสนุนส่งเสริมให้นักการศึกษาทำ การค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ ทิศทาง และแนวปฏิบัติของการศึกษาตลอดชีวิตอย่างกว้างขวาง เช่น ในปี ค.ศ. 1970 ได้จัดพิมพ์หนังสือชื่อ An Introduction to Lifelong Education ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาค้นคว้าของนักการศึกษาและสมาชิกในคณะกรรมการของยูเนสโก การเผยแพร่แนวคิดของการศึกษาตลอดชีวิตได้นำ เสนอใน ปี ค.ศ.1970 ซึ่งเป็นปีการศึกษานานาชาติ⁴

แนวคิดเรื่องหลักสูตรของการศึกษาตามอัยาศัยนี้ Jeffs และ Smith (1990;1999)⁵ ได้โต้แย้งความเห็น ที่ว่าหลักสูตรทำให้เกิดการเส้นแบ่งระหว่างการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัยาศัย เขายืนยันว่าทฤษฎีหลักสูตรและการปฏิบัติ(Curriculum theory and practice) กำหนดขึ้นภายใต้บริบทของโรงเรียน และนี่เองคือปัญหาที่สำคัญเมื่อ นำมาใช้ในการศึกษาตามอัยาศัย การรับแนวคิดในเรื่องทฤษฎีหลักสูตรและการ ปฏิบัติ โดยนักการศึกษาตามอัยาศัย เกิดขึ้นจากความ ต้องการที่จะให้มีความชัดเจน เกี่ยวกับเนื้อหา ซึ่งก็ยังมีคำถามในความเห็นนี้ ขอบเขตในความคิดนี้ก็คือ ต้อง กระนั้นก็ตาม ยังมีสิ่งที่ต้องเน้นในเรื่องนี้สำหรับการศึกษาตามอัยาศัย 2 ประการ ประการแรก ในรูปแบบของหลักสูตรครูเข้าสู่สถานการณ์ด้วยข้อเสนอของการปฏิบัติ (proposal for action) ซึ่งได้กำหนดหลักการและรายละเอียดของการศึกษาที่ ชัดเจนแล้ว แต่ การศึกษาตามอัยาศัยมิใช่เช่นนั้น นักการศึกษาตามอัยาศัยไม่ จำเป็นต้องมีสิ่งนี้ เขาไม่จำเป็นต้องก้าวสู่สถานการณ์ด้วยข้อเสนอของการปฏิบัติที่ ชัดเจน แต่เขามีความคิดที่ว่าทำอะไรเพื่อให้ความ เป็นอยู่ของคนดีขึ้น หรือชาวซึ่ง ในบทบาทและยุทธวิธี(ซึ่งยุทธวิธีอาจเป็นภาพกว้างๆ ของกลุ่มเป้าหมาย และวิธีการ กว้างๆ) จากนั้นเขาก็พัฒนาเป้าหมายและวิธีการปฏิสัมพันธ์ที่จะสอดแทรก เข้าไป ประการที่สอง คือบริบท ซึ่งการศึกษาตามอัยาศัยย่อมมีบริบทที่แตกต่างออกไป เมื่อบริบท เปลี่ยนไป ลักษณะของกิจกรรมก็ย่อมเปลี่ยนไปด้วย

อิวาน อิลลิช (Ivan Illich ~1930-2002) ผู้เขียนหนังสือ Deschooling Society (1970s) เสนอเรื่องการล้มเลิกระบบการผูกขาดของโรงเรียน และเสนอให้จัดสถาบันทางการศึกษา อย่างเป็นทางการในรูปแบบใหม่ “เครือข่ายการเรียนรู้” เป็นสถาบันที่น่าจะเป็นทางการแบบใหม่ ซึ่งอิลลิช มองว่า ปกติทรัพยากรทางการศึกษาถูกจัดไว้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ผู้สอนกำหนด ในความเป็นจริง ผู้เรียนควรเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของตนเอง ระบบการศึกษาที่ดี

⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี,รายงานสรุปการสัมมนานโยบาย ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทย, 2543 หน้า 3.

⁵ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (2556) < http://www.education.dusit.ac.th/edu_doc/news/new250110.html> (19 กุมภาพันธ์)

จะต้องช่วยผู้เรียนให้เข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาหรือแหล่งความรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ ดังนั้น อิลลิชมองว่าระบบการศึกษาที่ดีควรมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ⁶

1. ให้ผู้เรียนเลือกที่จะเรียนอะไร โดยสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ทุกเวลา
2. ให้ผู้เรียนเลือกที่จะเรียนจากใคร โดยผู้ต้องการเรียนรู้กับผู้ต้องการแลกเปลี่ยนความรู้สามารถสื่อสารกันได้
3. ให้ทุกคนที่ต้องการเสนอแนวคิดหรือประเด็นใด ๆ ได้มีโอกาสสื่อสารกับสาธารณะหรือมวลชนได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตรา 4) ได้ให้ความหมาย การศึกษาตลอดชีวิตว่า เป็นการศึกษที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต⁷

แนวความคิดหลักของการศึกษาตลอดชีวิต ดังนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาให้กับทุกคน ตั้งแต่ก่อนวัยเรียน จาก เด็กถึง วัยชรา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในช่วงต่าง ๆ ของชีวิตทั้งนี้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์ทุกคนต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อปรับตัวเองให้ก้าวทันยุคกับกระแส โลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นแนวโน้มการพัฒนาในโลกปัจจุบัน
2. กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการผสมผสานและเชื่อมโยงการเรียนรู้ ที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อนำผล ทางการเรียนรู้ นั้น ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม การจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงต้องจัด หลักสูตร สื่อ วิธีการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม และ ปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเข้าถึงการเรียนรู้ ได้สะดวก และนำความรู้ที่ได้ไปใช้จริง
3. การศึกษาตลอดชีวิต ให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของ การเรียนรู้ โดยเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพ มีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ มีอิสรภาพที่จะเลือกเนื้อหา รูปแบบ วิธีการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง

⁶ รศ. ดร.สนอง โลหิตวิเศษ, ข้อคิดเห็น การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการศึกษา เอกสารให้ข้อคิดเห็นในการเสวนา “เทคโนโลยี ทอล์ค” เรื่อง นวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ ของนิสิตปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หน้า 1.

⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, หน้า 4

4. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสารและคมนาคม ทำให้ การติดต่อสื่อสารตลอดจนการถ่ายทอดความรู้ในสังคมมนุษย์เป็นไปอย่างรวดเร็วกว้างขวาง ทัวถึง และมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ ทำให้มนุษย์เข้าถึง ความรู้อันมหาศาลได้โดยไม่มีขีด คั่นพรมแดนแห่งความรู้ ทำให้การศึกษาตลอดชีวิต เป็นวงจรที่ไม่หยุดนิ่ง และมีพลังต่อการเปลี่ยนแปลง

ดร. โกวิท วรพิพัฒน์ และคณะได้เริ่มนำแนวคิดเรื่อง “คิดเป็น” มาเป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 เป็นต้นมา เช่น โครงการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ โครงการการศึกษาประชาชนและการศึกษาต่อเนื่อง เป็นต้น จากนั้นจึงได้มีการประยุกต์มาเป็นปรัชญาของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยในปัจจุบันปรัชญา “คิดเป็น” อยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่า ความต้องการของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน แต่ทุกคนมีจุดรวมของความ ต้องการ ที่เหมือนกัน คือทุกคนต้องการความสุข คนเราจะมีมีความสุขเมื่อ ตัวเราและสังคมสิ่งแวดล้อมผสมกลมกลืนกันได้ โดยปรับตัวเราให้เข้ากับสังคมสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หรือโดยการปรับสังคมสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตัวเรา หรือปรับทั้งตัวเราและสังคมสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกันได้ก็จะมีสุขคนที่ทำได้เช่นนี้ต้องรู้จักคิดรู้จักใช้ปัญญา รู้จักตนเองและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดีจึงจะเรียกได้ว่าเป็น “คนคิดเป็น” นั่นก็คือเป็นผู้ที่รู้จักปัญหาเรื่องทุกข์ รู้จักสาเหตุแห่งทุกข์ซึ่งมีอยู่ในตนและสภาพแวดล้อม รู้จักการวิเคราะห์หาวิธีดับทุกข์จากวิชาการและประสบการณ์ และใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการดับทุกข์จึงจะเกิดความสุข ถ้ายังไม่เกิดความสุขก็ต้องย้อนกลับไปพิจารณาข้อมูลทั้งสามด้านคือ วิชาการ ตนเอง และสังคมสิ่งแวดล้อมใหม่อีกครั้งจนกว่าจะพอใจ⁸

ปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต เป็นแนวคิดที่มีมาตั้งแต่อดีตเมื่อมนุษย์มีการพัฒนาวิถีชีวิตให้มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ ทำให้เกิดการ เรียนรู้จากธรรมชาติ โดยเฉพาะสังคมในอดีตที่เป็นสังคมเกษตรกรรม ทำให้มนุษย์มีความผูกพันใกล้ชิดกัน มีกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกัน รู้จัก เรียนรู้ซึ่งกันและกัน และรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองจากสภาพแวดล้อมโดยใช้การสังเกต วิเคราะห์ และการพยากรณ์สิ่งต่างๆ พอมาถึงสังคม อุตสาหกรรมที่มีการพัฒนาขึ้นมาจากสังคมเกษตรกรรม วิวัฒนาการ ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวและเรียนรู้ ถึงความเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ความ

⁸ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่ (2556) <http://cmi.nfe.go.th/Download/Samena2_4Sep51/Principle.ppt> (19 กุมภาพันธ์)

เชื่อว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย จึงนำไปสู่การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย⁹

การศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการศึกษาที่มีระบบ มีแบบแผน มีกฎเกณฑ์ มีหลักสูตร โดยมี วัตถุประสงค์ที่แน่นอน ถึงแม้ว่าการศึกษานอกโรงเรียนจะมีความยืดหยุ่นมากกว่าในเรื่องหลักสูตรและการสอน เวลา สถานที่ ผู้เรียน ผู้สอน และการบริหาร การเรียนการสอน การศึกษานอกโรงเรียน จึงแยกตัวออกไปจาก “การศึกษาไม่เป็นทางการ” แต่เดิมส่วนที่เหลือ อยู่ จึงบัญญัติศัพท์ขึ้นมาใหม่ว่า “การศึกษาตามอัธยาศัย”

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ให้เหตุผลหรือแนวคิดในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ว่า “โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมีหลักการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษา ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการศึกษาทั้งสามรูปแบบ เพื่อให้สามารถพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากกลไกและการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายดังกล่าว สมควรให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง มีการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาส เรียนรู้ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ตามศักยภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา อันจะมีผลในการพัฒนากำลังคนและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป จึงจำเป็น ต้องตราพระราชบัญญัตินี้”¹⁰

2.2 ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัย

การเรียนรู้หรือการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถเรียนรู้ได้ในทุกๆเรื่อง หากเราสนใจและให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตและตระหนักถึงคุณค่าของการเรียนรู้ตลอดเวลาเราก็จะได้ประโยชน์จากการเรียนรู้ตามอัธยาศัยอย่างมาก เปลี่ยน

⁹ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอผาขาว, (2556) < <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=283951> > (21 มกราคม)

¹⁰ หมายเหตุท้าย พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

เสมือนการฝึกจิตให้มีสมาธิและฝึกที่จะเป็นคนใฝ่รู้ตลอดเวลา จึงมีผู้ให้คำนิยาม การเรียนรู้ตาม อัยยาศัยไว้หลากหลายดังนี้

นักการศึกษาคนสำคัญชื่อ Coombs และ Ahmed (1974) ให้ความหมายว่าเป็น กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งบุคคลแสวงหาและรับความรู้ ทักษะ ทศนคติความเข้าใจที่กระจ่าง ชัดที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และการแสดงออกต่อสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวบุคคล¹¹

การศึกษาตามอัยยาศัย หมายถึงผลของการเรียนรู้อันเกิดจากสถานการณ์ที่ผู้เรียน หรือแหล่ง ความรู้อย่างใดอย่างหนึ่ง มีเจตจำนงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ แต่ไม่ใช่ทั้งสองปัจจัยเกิดตรงกัน¹²

จากการวิเคราะห์การให้ความหมายของนักการศึกษาจำนวนมากอาจมองเป็น 2 ลักษณะ คือ¹³

1. อาจวิเคราะห์โดยการแยกคำว่า “การศึกษาตลอดชีวิต” หรือ “Lifelong Education” โดย นักการศึกษาต่าง ๆ ได้แยกออกเป็น 3 คำ คือ “life” หรือ “ชีวิต” อาจมองในแง่ของพัฒนาการมนุษย์ ชีวิตมีการเจริญเติบโต มีความเปลี่ยนแปลงและต้องเกี่ยวพันกับปัจจัยต่าง ๆ มากมายทั้งในเรื่องของ ความเป็นอยู่ สังคม สิ่งแวดล้อม ศาสนา การเมือง คำว่า “lifelong” หรือ “ช่วงชีวิต” อาจมองในแง่ ช่วงเวลาของชีวิตว่า คนเราเกิดมาต้องผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย และคำว่า “education” หรือ “การศึกษา” คือ กระบวนการในการพัฒนาบุคคล

2. นักการศึกษามองว่า “การศึกษาตลอดชีวิต” เป็นการผสมผสานใน 2 มิติด้วยกัน มิติที่ 1 การผสมผสานในแนวตั้ง คือ มองว่าชีวิตบุคคลตั้งแต่เกิดจนตายจะต้องมีพัฒนาการ จะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังนั้น เขาจึงต้องได้รับการศึกษาเพื่อที่จะปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต มิติที่ 2 การผสมผสานในแนวนอนหรือแนวนราบ มองว่า การศึกษาที่จะทำให้บุคคลเป็นคน ที่สมบูรณ์ได้นั้น ต้องเป็นการศึกษาทุกรูปแบบทุกประเภท จะต้องเป็นการผสมผสานกันทั้งการศึกษาใน ระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัยยาศัย และการศึกษาที่จัดให้นั้นจะต้องสัมพันธ์กับ ชีวิตจริง

¹¹ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (2556) < http://www.education.dusit.ac.th/edu_doc/news/new250110.html > (19 กุมภาพันธ์)

¹² Evan, David R. (1981). The planning of nonformal education. Paris: Unesco International Institute for Educational Planning, chapter II.

¹³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, รายงานสรุปการสัมมนาโยบาย ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทย, 2543 หน้า 3-4.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของการศึกษาตามอรรถาธิบายว่า เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ¹⁴

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของการศึกษาตามอรรถาธิบายดังนี้ กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล¹⁵

อุดม เชยกิจวงศ์ (2551) ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตไว้เป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ การศึกษาตลอดชีวิตโดยทั่วไป เป็นแนวความคิดและแนวทางในการส่งเสริมให้มนุษย์ได้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้สังคมที่มนุษย์นั้นเป็นสมาชิก เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่วนลักษณะที่ 2 เป็นความหมายเชิงปฏิบัติการ กล่าวคือเป็นกระบวนการขยายขอบเขตการจัดการศึกษาในระบบ เป็นการเสริมสร้างบทบาทการศึกษาให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ เป็นการปรับปรุงรูปแบบการศึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของมนุษย์ เป็นการส่งเสริมให้ภาครัฐ เอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และเป็นการปรับจุดมุ่งหมายของการศึกษาให้มีความครอบคลุมกว้างขวางมากยิ่งขึ้น¹⁶

กล่าวโดยสรุป การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันให้บุคคล เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และพัฒนาความรู้ความคิดของตนได้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดชีวิต ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนให้เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล โดยศึกษาจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ประเพณีประจำท้องถิ่น ประจำชาติ

¹⁴ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

¹⁵ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

¹⁶ อุดม เชยกิจวงศ์, 2551 อ้างถึงในรองศาสตราจารย์ ดร. จรูญศรี มาติลกโกวิท และคณะ รายงานการวิจัยเรื่อง “ การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย” คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้า 48.

ศูนย์บริการการศึกษา เช่น ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ สถานศึกษา สถานที่สาธารณะเช่น หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ ศูนย์การค้า ซึ่งล้วนเป็นแหล่งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.3 ความจำเป็นของการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษาตามอัธยาศัยหรือการศึกษาตลอดชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนควรให้ความสำคัญและฝึกที่จะเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว หากเรานำมาวิเคราะห์ก็จะพบสิ่งที่เป็นการเพิ่มพูนความรู้ทั้งสิ้น ดังนั้น การศึกษาตามอัธยาศัยจึงมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาและนำไปสู่การปลูกฝังให้มีการปฏิบัติได้จริง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาตามอัธยาศัยและได้จัดทำรายงานสรุปการสัมมนานโยบายส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทยโดยศึกษาถึงความจำเป็นของการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ดังนี้¹⁷

1. ความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและอาชีพการงาน

การศึกษามีความจำเป็นกับชีวิตมาก โดยเฉพาะในสภาพสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ดังเช่นความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและอาชีพการงาน ในเรื่องของเศรษฐกิจ พบว่า หลายประเทศโดยเฉพาะในประเทศอุตสาหกรรมต้องการคนที่มีความรู้ มีทักษะเฉพาะด้านมากขึ้นเพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง ทันกับนวัตกรรมใหม่ ๆ มีการจ้างงานแบบไม่เป็นเวลามากขึ้นคือ จะจ้างเพียง 3 วัน 4 วันต่อสัปดาห์เท่านั้น ทำให้เกิดคนว่างงานมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการแข่งขันในตลาดแรงงานสูงมาก สตรีต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นเพื่อแบ่งเบาด้วยฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องหันมาปฏิรูปการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

ปัญหาสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น มีการแข่งขัน เอาจริงเอาจัง มีความแตกต่างในเรื่องของกลุ่มคน คนจน คนรวย ประเพณีดั้งเดิมของประเทศต่าง ๆ หรืออารยธรรมต่าง ๆ ถูกครอบงำอย่างรวดเร็วโดยวัฒนธรรมใหม่ ๆ จึงจำ เป็นต้องให้การศึกษากับประชาชน

3. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, รายงานสรุปการสัมมนานโยบายส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทย, 2543 หน้า 4-6.

ความรู้วิทยาการและเทคโนโลยีมีพัฒนาการที่ก้าวหน้าและรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตของบุคคลเป็นอย่างมาก มีการผลิตเครื่องมือเครื่องจักร เทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการประกอบอาชีพ การคมนาคมเจริญขึ้นการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารรวดเร็วขึ้น

4. ความเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองและการปกครอง

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนในการปกครองประเทศและมีสิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันประเทศต่าง ๆ จึงต้องปรับระบบการศึกษาของตนเองให้พร้อมที่จะให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

5. ความเปลี่ยนแปลงด้านความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตจะพบว่า มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย การดำเนินชีวิตถูกกำหนดด้วยกรอบของเวลา ความสัมพันธ์ของบุคคล ครอบครัว บุคคลในครอบครัวมีเวลาให้แก่งกันน้อยลง มีความสัมพันธ์กันน้อยลง ตัวอย่างของประเทศไทยเห็นได้ชัด คือเมื่อก่อนเราอยู่แบบครอบครัวขยาย ปัจจุบันกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว ความช่วยเหลือ ความพึ่งพาอาศัย ความร่วมมือต่าง ๆ ค่อนข้างจะน้อยลง ทุกคนต้องเผชิญสภาพต่าง ๆ ด้วยตัวเองช่วยตัวเองมากขึ้น

6. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

เมื่อก่อนประชากรในวัยเด็กจะมีจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับปิรามิดก็จะเป็นส่วนฐานกว้าง แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนไป ฐานแคบลง แต่จะป่องตรงกลาง คือ ส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน ยกตัวอย่างเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 2000 ประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุดจะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 30-44 ปี และคาดประมาณว่าในเวลาอันรวดเร็วนี้ ประชากรกลุ่มใหญ่จะเตรียมไปเป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 45-64 ปี แสดงว่า จำนวนผู้สูงอายุมากขึ้น เพราะคนอายุยืนยาวขึ้นการเปลี่ยนแปลงลักษณะโครงสร้างเช่นนี้ การศึกษาต้องเปลี่ยนทิศทางไป แทนที่จะมุ่งให้การศึกษาแก่เด็ก เราก็มุ่งให้การศึกษาแก่ประชากรในวัยแรงงาน แล้วก็มุ่งให้การศึกษาแก่คนที่จะสู่วัยเกษียณอายุ และการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุให้มากขึ้น

7. ข้อจำกัดของการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ยังพบข้อจำกัดในเรื่องการศึกษาก็เป็นจำนวนมาก แม้ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ยังพบว่า 1 ใน 3 ของคนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว ไม่มีโอกาสได้เกี่ยวข้องกับการเรียนการศึกษามากเลย จะเห็นว่า การศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่เอื้อต่อการศึกษาดูตลอดชีวิตเท่าที่ควร โอกาสของการได้รับการศึกษาของบุคคลยังไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

หลักสูตรยังไม่สัมพันธ์กับสภาพการดำเนินชีวิตที่ต้องเผชิญกับปัญหาความเปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

2.4 องค์ประกอบของการศึกษาตามอริยาศัย

การศึกษาตามอริยาศัยมีองค์ประกอบสำคัญที่สรุปได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้¹⁸

1. แนวคิดและปรัชญา : การศึกษาตามอริยาศัยเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมสนับสนุนและให้โอกาสในการเรียนรู้ในวิถีชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย
2. ความมุ่งหมาย : การศึกษาตามอริยาศัยมิได้หลายเป้าหมายและหลายวัตถุประสงค์ โดยเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และเพื่อตอบสนองความพึงพอใจและนันทนาการของบุคคลแต่ละคนมากกว่าการเพิ่มพูนความรู้เชิงวิชาการ
3. หลักสูตร : การศึกษาตามอริยาศัยไม่มีหลักสูตร แต่เป็นลักษณะการเรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรม สื่อ และเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
4. ผู้เรียน/ผู้รับบริการ : ผู้เรียนของการศึกษาตามอริยาศัย คือ บุคคลทุกคน ซึ่งมีความหลากหลาย ครอบคลุมทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ทุกพื้นที่ โดยไม่มีการจำแนกสถานภาพทางสังคม
5. ผู้สอน : ผู้เรียนของการศึกษาตามอริยาศัย คือ บุคคลทุกคนที่มีศักยภาพส่งเสริมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้
6. ความรู้ : การศึกษาตามอริยาศัยทำให้เกิดความรู้ด้วยการเรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
7. วิธีการเรียนรู้ : การศึกษาตามอริยาศัยมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีหลายรูปแบบ ไม่มีแบบแผนแน่นอน ไม่มีรูปแบบแน่นอน
8. ระยะเวลา : การศึกษาตามอริยาศัยสามารถเกิดได้ตลอดเวลาและตลอดชีวิตของผู้เรียน
9. วุฒิการศึกษา : การศึกษาตามอริยาศัยไม่มีวุฒิปัตร์ แต่บางกิจกรรมอาจมีเกียรติบัตร
10. กิจกรรมการเรียนรู้ : กิจกรรมการเรียนรู้ตามการศึกษาตามอริยาศัยเป็นไปตามวิถีชีวิตของผู้เรียน
11. สื่อการเรียนรู้ : ลักษณะสื่อการศึกษาตามอริยาศัยมีความหลากหลายตามที่ผู้เรียนต้องการ

¹⁸ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (2556) < <http://wiki.edu.chula.ac.th/groups/a3394/wiki/a2861/index.html> > (21 มกราคม)

12. การประเมินผล : การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยตัวผู้เรียนเอง จึงไม่มีการประเมินผลที่ชัดเจน แต่บางกิจกรรมมีการประเมินผลเพื่อให้ผลย้อนกลับต่อผู้รับบริการ

2.5 แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นแนวความคิดที่ต้องการให้มนุษย์ทุกคนได้เรียนรู้ตลอดเวลาและตลอดชีวิตจากสิ่งรอบๆตัวของมนุษย์นั่นเอง รวมถึงการแสวงหาความรู้จะแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และหากต้องการให้การเรียนรู้ตามอัธยาศัยได้รับการปฏิบัติอย่างจริงจังและประชาชนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการศึกษาถึงแนวทางการปฏิบัติซึ่งได้รับการพัฒนาและมีประสิทธิภาพด้วย โดยการศึกษาทั้งแนวทางการปฏิบัติทั้งในต่างประเทศ องค์กรที่สำคัญและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับประเทศไทย ดังนี้

2.5.1 แนวทางการปฏิบัติในต่างประเทศ

1) ประเทศอเมริกา

ภาพรวมของระบบการศึกษาก็คือ สหรัฐอเมริกาจัดแบ่งชั้นเรียนเป็น 12 ระดับ 3 ช่วงชั้น ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งในบางรัฐที่จัดเป็นลักษณะ 4-4-4 ผู้เรียนที่อยู่ในช่วงวัยระหว่าง 10-13 ปี จะเข้าเรียนในโรงเรียนแบบที่เรียกว่า Middle Schools ก่อนจะศึกษาต่อในระดับ High Schools อีก 4 ปี เด็กชาวอเมริกันจะไปโรงเรียนเมื่ออายุประมาณ 3 ปี โดยเข้าเรียนในระดับอนุบาล และเมื่ออายุครบ 6 ปีก็จะเข้าเรียนระดับประถมศึกษา หากเรียนต่อเนื่องไปจนสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเกรด 12 ก็จะมีอายุราว 18 ปี ซึ่งสามารถเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ ไม่ว่าจะเป็นวิทยาลัยชุมชนแบบ 2 ปีในหลักสูตรพื้นฐานเพื่อไปต่อยอดให้ได้ปริญญาตรีหรือหลักสูตรอนุปริญญาสายวิชาชีพ วิทยาลัยแบบหลักสูตร 4 ปี มหาวิทยาลัยหรือสถาบันเทคโนโลยีที่มุ่งเน้นการสอนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อนึ่งการเรียนในช่วงการศึกษาภาคบังคับที่จะได้กล่าวถึงต่อไปนั้นไม่เสียค่าใช้จ่าย หากแต่ในระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งมีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าเล่าเรียนแตกต่างกันไป ความแตกต่างนี้เกี่ยวข้องกับภูมิฐานะของผู้เรียนด้วย¹⁹

¹⁹ รองศาสตราจารย์ ดร. จรุงศรี มาดิลกโกวิท และคณะ รายงานการวิจัยเรื่อง “ การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ” คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้า 121.

ประเทศสหรัฐอเมริกาเน้นการศึกษาต้องสัมพันธ์กับอาชีพการงานและการดำเนินชีวิต โดยกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้เป็นนโยบายที่สำคัญของชาติ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาเป็นบทเรียนสำหรับประเทศไทย ดังนี้²⁰

1. การออกกฎหมายสำหรับการศึกษาตลอดชีวิตโดยเฉพาะ

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการออกกฎหมายสำหรับการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการเฉพาะมานานพอสมควร สหรัฐให้ความสำคัญและมุ่งมั่นที่จะดำเนินการในเรื่องนี้มาก

2. การกระจายอำนาจ

ประเทศสหรัฐอเมริกาเน้นเรื่องของการกระจายอำนาจมาก โดยให้แต่ละมลรัฐมีอำนาจในการจัดการศึกษาวางนโยบายการจัดการศึกษาตลอดชีวิตของตนเอง

3. ทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ง่ายและสะดวก

เน้นในเรื่องของการทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ง่าย เพราะเป็นปัจจัยสำคัญมากที่จะทำให้คนได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน สหรัฐจึงเน้นให้กิจกรรมการศึกษาต่าง ๆ จะต้องเป็นสิ่งที่คนเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาที่ต้องการ

4. พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน สร้างเครือข่ายการเรียนรู้

เน้นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการเรียนรู้ได้

5. หลักสูตรชีวิต

เน้นหลักสูตรชีวิตซึ่งไม่ได้ให้เฉพาะผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ควรจะเริ่มในการศึกษาทุกระดับ

6. ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตที่บ้าน

ประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญแก่บ้าน เพราะถือว่าบ้านเป็นจุดเริ่มต้นให้พ่อแม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้แก่เด็ก และในขณะเดียวกันทำ การส่งเสริมการศึกษาแก่พ่อแม่ด้วย เพื่อให้พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี ด้วยความเชื่อที่ว่า ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัวได้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตแล้ว เด็ก ๆ ที่เกิดมาหรือคนในครอบครัวจะถือเอาเป็นแบบอย่าง

7. กำหนดนโยบายการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญในเรื่องของสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเท่านั้น ยังได้มีการกำหนดเป็นนโยบายเรื่องสื่อโดยเฉพาะ ในช่วงสมัยของประธานาธิบดีคลินตัน ได้มี

²⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, รายงานสรุปการสัมมนาโยบายส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทย, 2543 หน้า 11-13.

การรณรงค์และระดมทุนในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึง และมีทักษะในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

8. การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน

9. ปลุกฝังทักษะในการแสวงหาความรู้

เน้นมากในเรื่องของการปลุกฝังทักษะในการแสวงหาความรู้ (learn how to learn) ในการศึกษาทุกประเภท จะไม่เน้นเนื้อหา การให้ข้อมูล ความรู้ ความจำ เท่านั้น แต่จะต้องให้ทักษะ เพราะถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้ทุกคนช่วยตัวเองได้ ถึงแม้ไม่มีครู ไม่มีสถาบันการศึกษาทุกคนสามารถเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ถ้ามีทักษะในการเรียนรู้

10. พัฒนานักการศึกษาอาชีพและนักการศึกษาชีวิต

ประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญมากกับการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยแบ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิตเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1) นักการศึกษาอาชีพ คือ บุคคลที่ได้รับการฝึกอบรมมาในเรื่องการให้การศึกษา การให้ความรู้ เป็นครู เป็นนักการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งได้รับการศึกษามาพอสมควร

2) นักการศึกษาชีวิต คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง คนในชุมชน แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน (เทียบได้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย) ประชาชนผู้มีความเชี่ยวชาญอยู่ในท้องถิ่น

บุคคลทั้ง 2 กลุ่มนี้จะต้องได้รับการพัฒนา โดยเนื้อหาหรือรายละเอียดในการพัฒนาอาจแตกต่างกันบ้าง แต่ท้ายที่สุด บุคคลทั้ง 2 กลุ่มนี้จะต้องเป็นผู้ที่สามารถจัดการศึกษาตลอดชีวิตได้ และจะต้องเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย

2) สหราชอาณาจักร

ระบบการศึกษาของสหราชอาณาจักร แบ่งเป็น 2 ระบบ ได้แก่ ระบบที่ใช้ในอังกฤษ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และระบบที่ใช้ในสกอตแลนด์ จะแตกต่างกันออกไปโดยสิ้นเชิง โดยมีกฎหมายและวิธิดำเนินการของตนเองโดยเฉพาะ โดยแบ่งได้เป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และปริญญา โดยการศึกษาภาคบังคับจะเริ่มตั้งแต่อายุ 5 -16 ปี เด็กนักเรียนส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 95 จะเข้าศึกษาในโรงเรียนของรัฐบาล (State-funded) ส่วนผู้ปกครองที่มีฐานะดี และมีรสนิยมสูงมักจะเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน (Independent Schools) การจัดการศึกษาในแต่ละแคว้นแบ่งตามระดับการศึกษา

²¹ ได้แก่ (1) ก่อนประถมศึกษา (Pre – school) อังกฤษและเวลส์รับนักเรียนอายุ 2 – 5 ปี สกอตแลนด์รับเด็กอายุ 3 – 4 ปี ไอร์แลนด์เหนือรับเด็กอายุต่ำกว่า 4 ปี (2) ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา (Primary and Secondary School) อังกฤษและเวลส์แบ่งเป็น 4 ระดับชั้น ระดับที่ 1 Infants สำหรับเด็กอายุ 5 – 7 ปี ระดับที่ 2 Junior สำหรับเด็กอายุ 7 – 11 ปี ระดับที่ 3 สำหรับเด็กอายุ 11 – 14 ปี และระดับที่ 4 สำหรับเด็กอายุ 14 – 16 ปี สกอตแลนด์ แบ่งเป็น 2 ระดับชั้น ระดับที่ 1 สำหรับเด็กอายุ 5 – 14 ปี และระดับที่ 2 สำหรับเด็กอายุ 14 – 16 ปี ระดับแรกแบ่งเป็น 6 ชั้น คือ A – F Level ไอร์แลนด์เหนือจัดแบ่งเป็น 4 ระดับชั้นเช่นเดียวกับอังกฤษและเวลส์ แต่แตกต่างในเรื่องช่วงอายุของเด็กประถมศึกษา โดยแบ่งระดับที่ 1 – 4 ออกเป็นชั้นเรียนสำหรับเด็กอายุ 4 – 8 ปี อายุ 8 – 11 ปี อายุ 11 – 14 ปี และ อายุ 14 – 16 ปี ตามลำดับ ทั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษามีอายุระหว่าง 4 – 12 ปี และ (3) อุดมศึกษา (Higher Education) เป็นการศึกษาหลังมัธยมศึกษา จำแนกเป็นมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยสถาบันวิชาชีพ นโยบายของรัฐบาลและกฎหมายการศึกษาของประเทศอังกฤษ เน้นบทบาทและหน้าที่ขององค์การบริหารการศึกษาส่วนท้องถิ่นหรือเขตพื้นที่การศึกษา (Local Education Authorities: LEAs) ในการนำกฎหมายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น (School Based Management) และสถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ และการบริหารวิชาการ เขตการปกครองต่างๆ มีอิสระในการบริหารการศึกษาของตนเอง ในแต่ละเขตปกครอง ได้แก่ อังกฤษ เวลส์ ไอร์แลนด์เหนือ และสกอตแลนด์ มีรัฐมนตรีที่รับผิดชอบบริหารการศึกษา รัฐบาลกลางมีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายระดับชาติ วางแผนและกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาในภาพรวม จัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษา ควบคุมคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา

จากการศึกษาการจัดการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศสหราชอาณาจักร พบว่า มีรายละเอียดต่าง ๆ ที่ชัดเจน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์และเป็นประสบการณ์สำหรับประเทศไทยได้เป็นอย่างดีโดยสรุปประเด็นหลัก ๆ ที่จะนำมาเป็นบทเรียนสำหรับประเทศไทยได้ดังต่อไปนี้²²

²¹ ชนิตา รักขพลเมืองและคณะ อ้างถึงใน รองศาสตราจารย์ ดร. จรูญศรี มาติกลโกวิท และคณะ รายงานการวิจัยเรื่อง “ การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ” คณะครู ศาสตร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้า 142.

²² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, รายงานสรุปการสัมมนานโยบาย ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทย, 2543 หน้า 9-11.

1. กำหนดหลักการวิสัยทัศน์ กรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่ชัดเจน ประเทศสหราชอาณาจักรมุ่งจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่ประชาชนทุกคนอย่างทั่วถึงในการดำเนินการได้มีการกำหนดหลักการ วิสัยทัศน์ กรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน

2. สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แก่ปวงชน ประเทศสหราชอาณาจักรได้เน้นในเรื่องของการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แก่ปวงชนได้กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนว่าจะต้องให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ให้ผสมกลมกลืนไปกับการดำเนินชีวิตของปวงชน ไม่ให้การศึกษาแปลกแยกออกจากการดำเนินชีวิต

3. พัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ประเทศสหราชอาณาจักรได้มีการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ พัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการยากมากและต้องใช้เวลา อย่างไรก็ตาม เขาได้พยายามที่จะพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ได้ถึง 12 เมืองแล้ว เช่น เมืองเบอร์มิงแฮมเซฟฟิลด์ และเมืองอื่น ๆ

4. สร้างโครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้เน้นในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานและการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อศึกษามาส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างเป็นโครงข่ายและเครือข่ายระดับชาติขึ้น เรียกว่า “โครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้”

5. สร้างเครือข่ายแนะแนวสารสนเทศ เน้นความสำคัญของการแนะแนว เพราะว่าการศึกษาคือชีวิตเป็นการศึกษาสำหรับผู้ที่พ้นการศึกษาภาคบังคับ และห่างไกลจากการศึกษามาพอสมควร เพราะฉะนั้น สิ่งที่จะกระตุ้นและจูงใจได้คือจะต้องให้ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และการแนะแนว โดยจัดเป็นเครือข่ายการแนะแนวระดับชาติ และมีบริการ “สายด่วนเพื่อการเรียนรู้” หรือ “Learning Direct”⁶ เชื่อมโยงการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบและการเรียนแบบสะสมหน่วยกิต เน้นในเรื่องของการเชื่อมโยงการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ว่าการศึกษาแต่ละรูปแบบควรจะให้บุคคลที่เรียนด้วยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ นอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถเทียบโอนกันได้ โดยมีเกณฑ์และวิธีการที่จะเทียบโอนนอกจากนั้น ได้เน้นการเรียนแบบสะสมหน่วยกิต คือ ให้ทุกคนสามารถสะสมหน่วยกิตได้ตลอดชีวิต

7. ให้ความสำคัญแก่บ้าน ชุมชน และแหล่งการเรียนรู้ประเทศสหราชอาณาจักรให้ความสำคัญกับบ้านและชุมชนเป็นอย่างมากที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้

8. ให้ความสำคัญกับสถานประกอบ การจัดตั้งมหาวิทยาลัยเพื่ออุตสาหกรรม(University for Industry)ขณะนี้ ประเทศสหราชอาณาจักรได้มีโครงการชื่อว่า “มหาวิทยาลัยเพื่ออุตสาหกรรม” (University for Industry) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน พัฒนาค้นเข้าสู่อาชีพการทำงานโดยเฉพาะ เป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา กับสหภาพแรงงาน เพราะเขาต้องการที่จะปฏิรูปการศึกษาของเขาให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและการทำ งาน

9. ประสานแผนร่วมแรงร่วมใจของทุกฝ่าย เน้นว่าทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในลักษณะของการเป็นหุ้นส่วนของการศึกษาตลอดชีวิต

10. ปฏิบัติเจตคติของประชาชน สร้างความรู้ความเข้าใจ เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เพราะถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่และสำคัญมาก จะต้องทำ อย่างเร่งด่วน โดยทำ พร้อม ๆ กับการริเริ่มการศึกษาตลอดชีวิต

11. การแนะแนว การให้คำปรึกษา (Learning Direct)

12. ระบบเงินทุน ในเรื่องของการจัดระบบเงินทุน มีประเด็นที่น่าศึกษา มีลักษณะต่าง ๆ ของการจัดสรรเงินทุนที่จะสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิเช่น

1) บัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล คือ สนับสนุนแรงงานหรือประชาชนทั่วไปให้ได้รับการศึกษาตลอดชีวิต โดยสหภาพแรงงานหรือสถานประกอบการ หรือรัฐบาลเองฝากเงินเข้าบัญชีให้ส่วนหนึ่ง แล้วประชาชนเองสมทบส่วนหนึ่ง เป็นบัญชีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของแต่ละบุคคล

2) ลดภาษีแก่สถานประกอบการ มีการลดภาษีให้กับสถานประกอบการที่จัดการศึกษาให้กับแรงงาน

3) ลดภาษีค่าใช้จ่ายและอุปกรณ์ทางการศึกษา มีการลดภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายในเรื่องของอุปกรณ์ วัสดุ สื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในเรื่องของการเรียนการสอน

3) องค์การ UNESCO²³

องค์การ UNESCO ได้เสนอแนวความคิดเรื่องการศึกษาต่อเนื่อง ภายใต้โครงการสัมมนาในโครงการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อปวงชนแห่งเอเชียและแปซิฟิก (APPEAL) เมื่อปี ค.ศ. 1987 ได้เสนอรูปแบบของโปรแกรมสาขาการศึกษาต่อเนื่องไว้ 6 รูปแบบ ได้แก่

1. การจัดการศึกษาหลังจากการรู้หนังสือ ซึ่งมีเป้าหมายที่จะคงสภาพการรู้หนังสือ พัฒนาทักษะการเรียนรู้พื้นฐานต่อการดำรงชีวิต เช่น คิดเลขได้ แก้ปัญหาได้ อ่านได้ คล่องแคล่ว เป็นต้น

2. การจัดการศึกษาเพื่อการเทียบโอน ซึ่งจัดเป็นโปรแกรมที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้กลับไปเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรของการศึกษาในระบบได้

3. การจัดการศึกษาเพื่อการมีรายได้ เพื่อช่วยให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพ โดยมุ่งที่จะให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

²³ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, (2555) < <http://www.gotoknow.org/posts/277642> > (20 ธันวาคม)

4. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและทักษะชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้มีความรู้ ความสามารถที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคมปัจจุบัน

5. การจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความสนใจของบุคคล โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของตน เพื่อให้มีการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการ เช่น เรื่องศิลปะ วัฒนธรรม การเมือง ศาสนา ฯลฯ เป็นต้น

6. การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับอนาคต โดยเน้นไปที่การเตรียมคนให้มีความรู้ และทักษะสำหรับการทำงาน และการดำรงชีวิต ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ หรือของโลก ขอบเขตของการศึกษาต่อเนื่องดังกล่าวแสดงให้เห็นความกว้างขวางครอบคลุมเนื้อหาต่าง ๆ ซึ่งนอกเหนือจากที่จัดในการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบัน และเป็นเรื่องที่คนทุกคนควรจะได้รับโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่นอกเหนือจากการศึกษาในระบบ

4) กรณีตัวอย่างการจัดการศึกษาตามอัยาศัยของ NASA²⁴

ในการจัดการศึกษาตามอัยาศัย ขอยกตัวอย่างกิจกรรมของ NASA12 ซึ่งได้ เสนอการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนอกชั้นเรียนตามปกติ โดยเน้นวิธีการตีความ ซึ่งถือว่าเป็น สื่อกลางที่มีประสิทธิภาพที่เปิดโอกาสในการเรียนรู้ตามอัยาศัย ในระบบ วิทยาศาสตร์ของโลกให้กับสาธารณชน การเรียนรู้ตามอัยาศัยเกิดขึ้นในที่ต่างๆ รวมทั้งพิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ กลุ่มต่างๆ ในชุมชน และที่บ้านของผู้เรียน โปรแกรม การศึกษาตามอัยาศัยเกี่ยวกับโลกวิทยาศาสตร์Earth System Science-ESE ของ NASA เปิดโอกาสอย่างหลากหลายให้กับประชาชนทุกวัย ตามความสนใจ และตาม ภูมิหลัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและซาบซึ้งในแหล่งความรู้และผลผลิตทางด้าน วิทยาศาสตร์

โปรแกรมการศึกษาตามอัยาศัยเกี่ยวกับโลกวิทยาศาสตร์ ของ NASA มี องค์ประกอบ 6 อย่าง (six element) คือ

1. ศูนย์การเรียนรู้ตามอัยาศัย (Informal Learning Centre) พิพิธภัณฑ์ ศูนย์วิทยาศาสตร์ ห้องฟิสิกส์ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ ป่าดั้งเดิม สวน พฤกษศาสตร์ ห้องกระจกสำหรับปลูกต้นไม้ และอื่นๆ

²⁴ Earth Science Enterprise Education General Guidelines for Informal Education Product Developers. <http://www.strategies.org/2003ESEview/GuidelinesInformal.htm> accessed 21 January 2013

2. พื้นที่ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ (สวนสาธารณะ ที่พักอาศัยของสัตว์ป่า พื้นที่นันทนาการของประเทศ ป่าไม้ของประเทศ สวนสาธารณะของรัฐ สวนสาธารณะของชุมชน ศูนย์ธรรมชาติของเอกชนและสาธารณะ สน สาธารณะทางด้านประวัติศาสตร์ และอนุสรณ์สถาน โบราณสถาน เป็นต้น) สถานที่เหล่านี้นำเสนอในสิ่งที่ “เป็นจริง” ที่มีมาแต่เริ่มแรก

3. สื่อผสม เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์และวิดีโอ CD DVD เครื่องเล่นทาง การศึกษา อินเทอร์เน็ต และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ

4. กลุ่มเยาวชน เช่น ลูกเสือ อนุชาชาติ ชมรมเด็กหญิง เด็กชาย โปรแกรมหลังเลิกเรียน เป็นต้น

5. กลุ่มต่างๆ ในชุมชน เช่น ศูนย์ผู้สูงอายุ องค์การประชาชน สถานสงเคราะห์ คนชรา เป็นต้น

6. ห้องสมุด

โปรแกรมการศึกษาตามอัธยาศัยของ NASA พยายามส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ ที่มีเป้าหมายคล้ายคลึงกัน ตัวอย่างเช่น ถิ่นธรรมชาติของพิพิธภัณฑน์ ได้รับทุนสนับสนุนจาก NASA เขาก็จะส่งเสริมให้พัฒนาโปรแกรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การศึกษาในระบบเพื่อให้กลุ่มนักเรียนที่มาทัศนศึกษาได้เรียนรู้ด้วย หรือถ้าศูนย์ วิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑน์สัตว์น้ำ หรือศูนย์โบราณคดีต่างก็สนใจในสภาวะการ เปลี่ยนแปลงของฝั่งทะเล ก็อาจมีการพัฒนาผลงานการศึกษาตามอัธยาศัยขึ้นมาขึ้น หนึ่งในซึ่งเป็นการผสมผสานงานของทั้งสามองค์กร ซึ่งก็จะมีส่วนงานซึ่งกันและกัน และ ก็เป็นงานที่ส่งเสริม NASA ด้วย

หลักการ 6 ประการในการจัดโลกวิทยาศาสตร์ของ NASA ในรูปแบบของการศึกษาตามอัธยาศัย

1. การศึกษาตามอัธยาศัยต้องสัมพันธ์สิ่งที่นำเสนอ กับผู้ที่ตั้งใจมาชม
2. การศึกษาตามอัธยาศัยมิใช่เพียงการให้ความรู้ง่ายๆ หรือเพียงแค่ ความบันเทิง หากแต่แสดงให้เห็นถึงข้อมูลต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้ชมสามารถ เข้าใจได้อย่างลึกซึ้งในสิ่งที่เสนอ เช่น ดาวเทียม remote sensing เครื่องมือ ต่างๆ ผลการวิจัย โครงการต่างๆ ที่นำเสนอด้วย
3. การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นศิลปะ ซึ่งผสมผสานศิลปะในด้านต่างๆ เพื่อที่จะนำเสนอหัวข้อนั้นๆ
4. จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษาตามอัธยาศัย คือการกระตุ้นผู้ชมให้เกิด ความต้องการที่จะเรียนรู้ต่อไปอีก
5. การศึกษาตามอัธยาศัยควรมีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอเรื่องราวที่มีความ สมบูรณ์ในตัวเอง มากกว่าจะเสนอเป็นส่วน ๆ และต้องให้ความหมายที่ สำคัญเกี่ยวกับเรื่องราวนั้น

6. การศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับเด็กๆ ต้องอยู่บนหลักการดังกล่าวแล้ว และ ต้องออกแบบ โดยคำนึงถึงความสามารถและรูปแบบในการเรียนรู้ โดยนึกถึง ความสนใจของเด็กด้วย

เกณฑ์การศึกษาตามอัธยาศัยของ NASA กำหนดไว้กว้างๆ โดยอยู่บนพื้นฐาน ของเกณฑ์ของ ผลิตภัณฑ์ (products) ของหน่วยงานที่เรียกว่า National Park Service (NPS) ใช้ หน่วยงานนี้คำนึงถึง คุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการอย่างมาก โดยได้ พัฒนาเกณฑ์คุณภาพผลิตภัณฑ์(criteria for quality products) และได้กำหนดตัวชี้วัด ซึ่งเป็นที่สนใจขึ้น การใช้เกณฑ์นี้ทำให้มั่นใจในคุณภาพที่สูงของ ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ตามอัธยาศัยของ NASA

2.5.2 แนวทางการปฏิบัติในประเทศไทย

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในต่างประเทศซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันจึงควรมี การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นการดำเนินการอย่างเร่งด่วน ได้แก่ การกำหนดนโยบายและออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเป็นข้อกำหนดให้ทุก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง “ต้อง” ดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชนของประเทศโดยมี แนวทางการจัดทำกฎหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีสาระสำคัญ ดังนี้²⁵

1. การจัดตั้งให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่กำหนด นโยบาย ส่งเสริม และประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินการส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิต ในสังคมไทย
2. กำหนดให้มี “คณะกรรมการการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติ” เพื่อเสนอแนะนโยบาย การเรียนรู้ ตลอดชีวิตของปวงชนชาวไทย
3. กำหนดให้หน่วยงานทั้งภาครัฐโดยทุกกระทรวง และภาคเอกชนร่วมกันจัดการ เรียนรู้ตลอด ชีวิตให้กับบุคลากร โดยรัฐสนับสนุนด้านงบประมาณ และการลดภาษี
4. กำหนดให้การจัดการศึกษาทุกระดับส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียนทั้งในโรงเรียน นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย
5. กำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษาจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
6. กำหนดบทบาทของครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาร่วมกันจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

²⁵ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ศรีอำไพ และ พลอากาศตรี ดร.อนันต์ ศรีอำไพ, การเรียนรู้ตลอดชีวิต, ดำเนินโครงการจัดทำตำราเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา, 2549 หน้า 75-76.

7. ส่งเสริมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการตลอดชีวิตทั้งในระดับประเทศ และระดับ เขตพื้นที่ การศึกษา
8. การส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาให้นักเรียน ประชาชน ทั่วไปรู้จักและใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้อย่างทั่วถึง
9. กำหนดให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน “กำหนดปฏิทิน” จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระดับประเทศ ระดับจังหวัด อำเภอ และหมู่บ้าน
10. กำหนดให้สื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นประจำทุกวันอย่างเป็นระบบ
11. ส่งเสริมให้คนไทยเป็นผู้มีวัฒนธรรมในการเรียนรู้ในสถานที่อื่น ๆ นอกเหนือจากเรียนรู้ที่ โรงเรียน เช่น เรียนรู้จากสถานที่ทำงาน จากธนาคาร จากวัด จากสวนสาธารณะ ฯลฯ

2.6 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนวิทยานุกูลนารี²⁶

2.6.1 ประวัติของโรงเรียน

โรงเรียน วิทยานุกูลนารี เปิดสอนในปี พ.ศ.2458 ณ บริเวณท่าเนียบ (จวนผู้ว่าราชการ จังหวัดเพชรบูรณ์) โดยความอุปการะ ของพระยาเทพานุรักษ์ สมุหเทศาภิบาล มณฑลเพชรบูรณ์ มี เนื้อที่ประมาณ 4 ไร่เศษ

ในปี พ.ศ.2495 พระยาเทพานุรักษ์สมุหเทศาภิบาล มณฑลเพชรบูรณ์ ได้ประทานชื่อว่า "โรงเรียนวิทยานุกูลนารี"

ต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลโทประยูร ภมรมนตรี)ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียน เป็น " โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ วิทยานุกูลนารี "

ปัจจุบันใช้ตามระเบียบการเรียกชื่อโรงเรียนรัฐบาลของกระทรวงศึกษาธิการ ว่า " โรงเรียนวิทยานุกูลนารี จังหวัดเพชรบูรณ์ "

ปี พ.ศ. 2497 ได้ย้ายจากที่เดิมไปอยู่ ณ บริเวณโรงเรียนเมืองเพชรบูรณ์

ปี พ.ศ. 2500 โรงเรียนได้รับงบประมาณ ก.ค.ส. 2,000,000 บาท (สองล้านบาท) จึงนำมา แบ่งซื้อที่ดิน จำนวนประมาณ 27 ไร่ สร้างตึก 2 ชั้น 26 ห้องเรียน ซึ่งเป็นบริเวณโรงเรียนปัจจุบัน มี นางสาววิเชียร ชมพูเป็นอาจารย์ใหญ่ ต่อมาตึกเรียน 2 ชั้น 26 ห้องเรียน ทรุด แตกร้าวมากทางด้าน หัวตึกด้านเหนือ วิศวกรจากกรมสามัญศึกษาได้มาตรวจสอบ ไม่สามารถซ่อมได้ เพราะเป็นจากรากจึง

²⁶ โรงเรียนวิทยานุกูลนารี, (2556) <<http://www.wk.ac.th/>> (21 มกราคม)

ขออนุญาตรื้อ และทางกรมสามัญศึกษาได้จัดสรรงบประมาณค่ารถถอน และค่าก่อสร้างอาคารเรียน หลังใหม่ให้

ปี พ.ศ. 2520 อาจารย์จักรกฤษณ์ นาคะรัตน์ รักษาการผู้อำนวยการ ได้ขยายเนื้อที่ไปทาง บริเวณด้านหลังประมาณ 72 ไร่เศษ รวมเนื้อที่ปัจจุบัน 99 ไร่ 1 งาน 17 ตารางวา

2.6.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์

วิสัยทัศน์ มุ่งมั่นจัดการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้อยู่อย่างมีความสุข มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและมีศักยภาพเป็นพลโลก

อัตลักษณ์ " คนดี ศรีเพชรบูรณ์ "

เอกลักษณ์ " โรงเรียนเสมือนบ้าน "

พันธกิจ

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเต็มตามศักยภาพ
2. พัฒนาผู้เรียนที่มีศักยภาพในการเรียนรู้ให้ได้รับการพัฒนาเป็นพลโลกได้
3. พัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามหลักสากล
4. พัฒนาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อให้โรงเรียนมีมาตรฐานที่เป็น

สากล

5. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีองค์ความรู้และทักษะในการบริหารจัดการและทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ อย่างมีคุณภาพ

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเต็มตามศักยภาพ
2. ผู้เรียนที่มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาเป็นพลโลก
3. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามหลักสากล
4. โรงเรียนมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพในรูปแบบต่างๆ ที่มีมาตรฐานตามหลักสากล
5. บุคลากรมีการพัฒนาให้มีองค์ความรู้ และทักษะในการบริหารจัดการและทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ อย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ได้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาและมุ่งสู่ความเป็นพลเมืองโลก

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) เน้นการมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพัฒนา และใช้เทคนิคการบริหารงานที่มีประสิทธิผล

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม สอดคล้องกับหลักจรรยาบรรณในวิชาชีพครู

มาตรการส่งเสริม มี 3 โครงการ ได้แก่

1. งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
2. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
3. พัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการสู่มาตรฐานสากล

2.6.3 แผนการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่

1. ประเภทห้องเรียนพิเศษ

1.1 โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม(สสวท.)

1.2 โครงการส่งเสริมความสามารถด้านวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

1.3 โครงการส่งเสริมความสามารถด้านภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน

2. ประเภทห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เดิมจากโรงเรียนวิทยานุกูลนารีและจากโรงเรียนอื่น แบ่งเป็น

2.1 แผนการเรียนรู้-คณิต

2.2 แผนการเรียนรู้-คณิต-คอมฯ

2.3 แผนการเรียนรู้ศิลป์ทั่วไป

2.6.4 สถานที่ตั้งโรงเรียนวิทยานุกูลนารี

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ : กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี โดยศึกษาถึงแหล่งการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ ความรู้กฎหมายที่ได้จากการเรียนรู้ตามอัธยาศัย และความต้องการเพิ่มเติมในการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ : กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี ในบทนี้เป็นการเสนอวิธีการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนวิทยานุกูลนารี จำนวน 1,129 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนวิทยานุกูลนารี ซึ่งได้มาจากการสุ่มโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane) (1973:888 อ้างถึงในจักรกฤษณ์สำราจใจ, 2544 : 100) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่ยอมรับได้

โดยกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบเจาะจง โดยแบ่งเป็น 3 ชั้นปี ชั้นปีละ 10 ห้อง ห้องละ 10 คน รวมทั้งหมด จำนวน 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทีมงาน
2. หลังจากนำส่งแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยและทีมงานรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง
3. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลตามที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามมาจัดหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปรที่ศึกษาแล้วหาค่าร้อยละแต่ละรายการ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางและการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การสำรวจข้อมูลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ : กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารีทุกระดับ ได้แก่ มัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 แผนการเรียนวิทย์-คณิต แผนการเรียนวิทย์-คณิต-คอมฯ แผนการเรียนศิลป์ทั่วไป แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์: กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ข้อมูลที่ใช้การสำรวจประกอบด้วย 5 หัวข้อดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. แหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
- 3.รูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
4. ความรู้กฎหมายที่ได้จากการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
5. ความต้องการเพิ่มเติมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ	ชาย	42	14
	หญิง	258	86
2.อายุ	ต่ำกว่า 17 ปี	103	34.30
	17 ปี	92	30.70
	17 ปีขึ้นไป	105	35.00
3.การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 4	100	33.33
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	99	33.00
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	104	33.67
4.แผนการศึกษา	วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	73	24.30

	ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน	75	25.00
	วิทยาศาสตร์-คอมพิวเตอร์	79	26.30
	ศิลป์ทั่วไป	73	24.30
5.การเข้าร่วมโครงการ บริการวิชาการ	เคยเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการทางด้าน กฎหมาย	78	26.00
	ไม่เคยเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการ ทางด้านกฎหมาย	222	74.00

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์: กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน จำแนกตามเพศ ประกอบด้วย เพศหญิง จำนวน 258 คน (86.00%) เพศชาย จำนวน 42 คน (14.00%)

จำแนกตามอายุ ประกอบด้วย อายุต่ำกว่า 17 ปี จำนวน 103 คน (34.30%) อายุ 17 ปี จำนวน 92 คน (30.70%) อายุ 17 ปีขึ้นไป จำนวน 105 คน (35.00%)

จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 100 คน (33.33%) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 99 คน (33.00%) และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 101 คน (33.67%)

จำแนกตามแผนศึกษา ประกอบด้วย แผนการศึกษาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จำนวน 73 คน (24.30%) แผนการศึกษาภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน จำนวน 75 คน (25.00%) แผนการศึกษา วิทยาศาสตร์-คอมพิวเตอร์ จำนวน 79 คน (26.30%) และ แผนการศึกษาศิลป์ทั่วไป จำนวน 73 คน (24.30%)

จำแนกตามการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการด้านกฎหมายประกอบด้วย นักเรียนที่เคยเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการทางด้านกฎหมาย จำนวน 78 คน (26.00%) และ นักเรียนที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการทางด้านกฎหมาย จำนวน 222 คน (74.00%)

2. แหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
เกี่ยวกับกฎหมาย

ลำดับ	รายการ	ลำดับความคิดเห็น						
		1	2	3	4	5	6	7
1	ท่านมีเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมายจากศูนย์การเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น ห้องสมุดกฎหมาย พิพิธภัณฑ์ ศูนย์ช่วยเหลือกฎหมาย	51 (17.00%)	63 (21.00%)	48 (16.00%)	49 (16.30%)	42 (14.00%)	32 (10.70%)	15 (5.00%)
2	ท่านมีเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมายจากสถานที่ราชการหรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เช่น ศาล สถานีตำรวจ สำนักงานทนายความ	26 (8.70%)	54 (18.00%)	68 (22.70%)	53 (17.70%)	56 (18.70%)	37 (12.30%)	6 (2.00%)
3	ท่านมีเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมายจากพื้นที่ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ เช่น สวนสาธารณะ อนุสรณ์สถาน โบราณสถาน	31 (10.30%)	84 (28.00%)	61 (20.30%)	51 (17.00%)	32 (10.70%)	23 (7.70%)	18 (6.00%)
4	ท่านมีเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมายจากสื่อผสม เช่น วิทยุ โทรศัพท์ ภาพยนตร์ วีดิโอซีดี ดีวีดี เครื่องเล่นทางการศึกษา อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์	137 (45.70%)	39 (13.00%)	43 (14.30%)	38 (12.70%)	19 (6.30%)	15 (5.00%)	9 (3.00%)
5	ท่านมีเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมายจากโครงการบริการทางวิชาการกฎหมาย เช่น ราชภัฏวิชาการ โครงการแข่งขันตอบปัญหากฎหมาย อำเภอเคลื่อนที่	27 (9.00%)	25 (8.30%)	43 (14.30%)	38 (12.70%)	82 (27.30%)	70 (23.30%)	15 (5.00%)
6	ท่านมีเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมายจากกลุ่มต่างๆในชุมชน เช่น ศาลาประชาคม องค์การประชาชน ศูนย์ผู้สูงอายุ ประชุมหมู่บ้าน	14 (4.70%)	29 (9.70%)	31 (10.30%)	48 (16.00%)	54 (18.00%)	107 (35.70%)	17 (5.70%)
7	ท่านมีเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมายจากแหล่งความรู้อื่นๆ นอกจากที่กำหนดมา	14 (4.70%)	6 (2.00%)	5 (1.70%)	25 (8.30%)	15 (5.00%)	16 (5.30%)	219 (73.00%)

จากตารางที่ 2 แหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกเป็นอันดับที่ 1 คือ การเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมายจากสื่อผสม เช่น วิทยุ โทรศัพท์ ภาพยนตร์ วีดิโอซีดี ดี

วีดี เครื่องเล่นทางการศึกษา อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 45.70 อันดับที่ 2 คือ การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายจากพื้นที่ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ เช่น สวนสาธารณะ อนุสรณ์สถาน โบราณสถาน จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 อันดับที่ 3 คือ การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายจากศูนย์การเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย เช่น ห้องสมุดกฎหมาย พิพิธภัณฑ์ ศูนย์ช่วยเหลือกฎหมาย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 21 อันดับที่ 4 คือ การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายจากสื่อผสม เช่น วิทยู โทททัศน์ ภาพยนตร์ วีดิโอซีดี ดีวีดี เครื่องเล่นทางการศึกษา อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70 อันดับที่ 5 คือ การเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายจากโครงการบริการทางวิชาการกฎหมาย เช่น ราชภัฏวิชาการ โครงการแข่งขันตอบปัญหากฎหมาย อำเภอเคลื่อนที่ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 อันดับที่ 6 คือ มีเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายจากกลุ่มต่างๆในชุมชน เช่น ศาลาประชาคม องค์การประชาชน ศูนย์ผู้สูงอายุ ประชุมหมู่บ้าน จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 อันดับที่ 7 คือ เรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายจากแหล่งความรู้อื่นๆ จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00

3. รูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมาย

ลำดับ	รายการ	ลำดับความคิดเห็น			
		1	2	3	4
1	ท่านมีรูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายด้วยการนำตนเอง เช่น เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการ เข้าไปศึกษาและเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย อ่านหนังสือกฎหมาย	89 (29.70%)	76 (25.30%)	88 (29.30%)	47 (15.70%)
2	ท่านมีรูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายโดยบังเอิญเช่น การท่องเที่ยว การศึกษาดูงาน	117 (39.00%)	91 (30.30%)	70 (23.30%)	22 (7.30%)
3	ท่านมีรูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน เช่น การเดินทางมาโรงเรียน การซื้อขายสินค้า	63 (21.00%)	108 (36.00%)	101 (33.70%)	28 (9.30%)
4	ท่านมีรูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายด้วยวิธีการอื่นๆนอกจากที่กำหนดมา	30 (10.00%)	26 (8.70%)	42 (14.00%)	202 (67.30%)

จากตารางที่ 3 รูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกเป็นอันดับที่ 1 คือ รูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายโดยบังเอิญเช่น การท่องเที่ยว การศึกษาดูงาน จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 อันดับที่ 2 คือ รูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายด้วยการนำตนเอง เช่น เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการ เข้าไปศึกษาและ

เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย อ่านหนังสือกฎหมาย จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 อันดับที่ 3 คือ รูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน เช่น การเดินทางมาโรงเรียน การซื้อขายสินค้า จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 36 อันดับที่ 4 คือ รูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายด้วยวิธีการอื่นๆนอกจากที่กำหนดมา จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 67.30

4. ความรู้กฎหมายจากการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย

ตารางที่ 4 แสดงความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้กฎหมายที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย

ลำดับ	รายการ	ลำดับความคิดเห็น						
		1	2	3	4	5	6	7
1	ท่านได้รับความรู้กฎหมายจากการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	55 (18.30%)	44 (14.70%)	36 (12.00%)	57 (19.00%)	49 (16.30%)	36 (12.00%)	23 (7.70%)
2	ท่านได้รับความรู้กฎหมายจากการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายอาญา	57 (19.00%)	55 (18.30%)	65 (21.70%)	46 (15.30%)	37 (12.30%)	33 (11.00%)	7 (2.30%)
3	ท่านได้รับความรู้กฎหมายจากการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	33 (11.00%)	29 (9.70%)	74 (24.70%)	58 (19.30%)	57 (19.00%)	38 (12.70%)	11 (3.70%)
4	ท่านได้รับความรู้กฎหมายจากการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	25 (8.30%)	41 (13.70%)	55 (18.30%)	66 (22.00%)	51 (17.00%)	52 (17.30%)	10 (3.30%)
5	ท่านได้รับความรู้กฎหมายจากการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ	55 (18.30%)	69 (23.00%)	32 (10.70%)	27 (9.00%)	66 (22.00%)	38 (12.70%)	13 (4.30%)
6	ท่านได้รับความรู้กฎหมายจากการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง	59 (19.70%)	58 (19.30%)	32 (10.70%)	25 (8.30%)	32 (10.70%)	81 (27.00%)	13 (4.30%)
7	ท่านได้รับความรู้กฎหมายจากการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเกี่ยวกับกฎหมายอื่นๆนอกจากที่กำหนดมา	16 (5.30%)	4 (1.30%)	7 (2.30%)	21 (7.00%)	7 (2.30%)	21 (7.00%)	224 (74.70%)

จากตารางที่ 4 ความรู้กฎหมายที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกเป็นอันดับที่ 1 คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายปกครอง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 อันดับที่ 2 คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 อันดับที่ 3 คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 อันดับที่ 4

คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาญา จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70 อันดับที่ 5 คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 อันดับที่ 6 คือ ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับแพ่งและพาณิชย์ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 อันดับที่ 7 คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอื่นๆนอกจากที่กำหนดไว้ จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 74.70

5. ความต้องการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอรรถาธิบาย

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์:กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี จำนวน 300 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้ แต่มีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนแสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

1. ควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและสอนเพิ่มเติมในห้องเรียน เพิ่มในรายวิชาสังคมศึกษาและมีการจัดอบรมสำหรับผู้สนใจ ควรเพิ่มห้องสมุดขนาดเล็กภายในห้องเรียน เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนรู้กฎหมาย หรือมีห้องที่มีแต่หนังสือกฎหมายและเปิดวิดีโอหรือภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับการสืบสวนกฎหมาย เช่น Castle, NCTS, Law & Order, Criminalmines
2. ควรเพิ่มการไปสำรวจแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน มีค่ายกฎหมาย มีกิจกรรมเพิ่ม
3. ควรเพิ่มอุปกรณ์ที่ส่งเสริมความรู้ทางด้านกฎหมาย จัดทำบอร์ดความรู้ ติดตามที่ต่างๆ เช่น ภายในโรงเรียน หรือ สถานที่สำคัญต่างๆในชุมชน เพิ่มแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
4. ควรเพิ่มแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้รอบตัว เช่าวีดิโอ ภาระบวนการคิดประวัติศาสตร์การปกครองไทยตั้งแต่สมัยก่อน จัดแหล่งเรียนรู้และสื่อสำหรับเยาวชน ควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้กฎหมาย มีผู้ให้ความรู้จัดอบรม แข่งขันตอบปัญหา ทำให้แหล่งเรียนรู้น่าสนใจ เพิ่มแหล่งเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์
5. อยากเป็นผู้พิพากษาแต่หาแหล่งการเรียนรู้ยาก อยากให้มีแหล่งการเรียนรู้ให้มากกว่านี้ และด้านเทคโนโลยีอยากให้มีการพัฒนา

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การสำรวจข้อมูลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ : กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี เพื่อศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์:กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารีและหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและดำเนินโครงการบริการวิชาการของสาขาวิชานิติศาสตร์ต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนวิทยานุกูลนารีทุกระดับ ได้แก่ มัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 ประกอบด้วยแผนการเรียนวิทย์-คณิต แผนการเรียนวิทย์-คณิต-คอมฯ แผนการเรียนศิลป์ทั่วไป แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง โดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) จำนวน 300 ตัวอย่าง

สรุปผลการศึกษา

จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์:กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี จำนวนทั้งสิ้น 300 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 100 (33.33%) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 99 คน (33.00%) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 101 คน (33.67%)

จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายที่นักเรียนส่วนใหญ่เลือกเป็นอันดับที่ 1 คือ การเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายจากสื่อผสม เช่น วิทย์ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วีดิโอซีดี ดีวีดี เครื่องเล่นทางการศึกษา อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์ จำนวน 137 คน (45.70%) และรูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่เลือกเป็นอันดับที่ 1 คือ รูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายโดยบังเอิญ เช่น การท่องเที่ยว การศึกษาดูงาน จำนวน 117 คน (39.00%) และความรู้กฎหมายที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่นักเรียนส่วนใหญ่เลือกเป็นอันดับที่ 1 คือ ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง จำนวน 59 คน (19.70%)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนได้รับความรู้กฎหมายจากกลุ่มต่างๆในชุมชนน้อย จึงควรมีการให้บริการวิชาการด้านกฎหมายในชุมชนเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถทำความร่วมมือกับหน่วยงานที่ให้บริการด้านอื่นๆในชุมชน เช่น อำเภอเคลื่อนที่ อ.บ.ต. สัจจร โดยหาแนวทางในการทำความตกลงร่วมกันเพื่อให้

สาขาวิชานิติศาสตร์ได้เข้าไปมีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการให้บริการวิชาการเกี่ยวกับกฎหมายไปพร้อมๆกับหน่วยงานต่างๆในลักษณะที่เป็น One Stop Services และควรพึงแหล่งการเรียนรู้ตามอัยยาศัยด้านกฎหมายให้ใกล้กับกลุ่มเป้าหมายและมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น ในชุมชน ในโรงเรียน โดยอาจจัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามอัยยาศัยด้านกฎหมาย หรือเพิ่มมุมหนังสือเกี่ยวกับกฎหมายหรือเพิ่มกิจกรรมการให้บริการวิชาการด้านกฎหมายให้มากขึ้นหรือพัฒนาระบบเทคโนโลยีการให้บริการทางด้านกฎหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถใช้บริการได้สะดวก ทันทีและสามารถเลือกเรียนรู้ในสิ่งที่นักเรียนต้องการหรือสนใจได้

2. ควรมีการจัดเตรียมและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตามอัยยาศัยด้านกฎหมาย โดยหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนว่าในชุมชนหรือในโรงเรียนควรมีแหล่งการเรียนรู้ตามอัยยาศัยชนิดใดบ้าง มีแหล่งการเรียนรู้ด้านกฎหมายหรือไม่ แหล่งการเรียนรู้ที่ยังไม่มีอาจต้องจัดหา จัดสร้าง ส่วนแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วต้องปรับให้มีความพร้อมที่จะให้บริการและจัดให้มีความน่าสนใจ มีความทันสมัย เป็นข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ตลอดเวลา โดยเฉพาะข้อมูลด้านกฎหมายที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม เพราะกฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นประชาชนและนักเรียน ควรได้รับความรู้ที่เป็นการแก้ไขใหม่ล่าสุดและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยเฉพาะกฎหมายที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นควรรู้ เช่น บทลงโทษของผู้ทำแท้ง การเปิดเผยข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต Facebook ซึ่งข้อมูลบางอย่างอาจเป็นความผิดต่อชื่อเสียงเกียรติคุณของผู้อื่น กฎหมายครอบครัว กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ฯลฯ เพื่อที่จะเข้าใจสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมายด้วย

3. จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ตามอัยยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้กฎหมายที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ เช่น การท่องเที่ยว การศึกษาดูงาน ดังนั้น จึงควรเพิ่มความรู้ด้านกฎหมายที่สำคัญตามสถานที่ท่องเที่ยว หรือสถานที่ศึกษาดูงาน และพบว่านักเรียนมีรูปแบบการเรียนรู้ตามอัยยาศัยด้านกฎหมายด้วยการนำของตนเองอยู่ในลำดับรองลงมา จึงควรมีการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ตามอัยยาศัยด้านกฎหมายและการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้านอื่นๆ และตระหนักว่าการศึกษาคหาความรู้ด้วยตนเองหรือการใฝ่เรียนรู้ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่จะให้คนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต และจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำรงชีวิต

แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและดำเนินโครงการบริการวิชาการของสาขาวิชานิติศาสตร์

1. การพัฒนาการเรียนการสอนของสาขาวิชานิติศาสตร์

จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้กฎหมายที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์น้อยทั้งที่กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น ซื้อขาย เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ ตัวเงิน ฯลฯ ล้วนเป็นกฎหมายที่ใกล้ตัวและนักเรียนควรจะได้ใช้อยู่เสมอในชีวิตประจำวัน ดังนั้นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอาจมีความเข้าใจถึงข้อแตกต่างระหว่างกฎหมายประเภทต่างๆน้อย โดยอาจเกิดจากการไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆตัวในการใช้ชีวิตประจำวันของนักเรียนเอง จากข้อมูลดังกล่าวสาขาวิชานิติศาสตร์จึงควรพัฒนาการเรียนการสอนกฎหมายในรายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป ซึ่งเปิดสอนนักศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1 ชั้นปีที่ 1 โดยเน้นให้นักศึกษาสามารถอธิบายได้ถึงข้อแตกต่างระหว่างกฎหมายประเภทต่างๆได้ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษากฎหมายในระดับที่สูงขึ้น

2. การพัฒนาการดำเนินโครงการบริการวิชาการของสาขาวิชานิติศาสตร์

จากการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความเข้าใจถึงข้อแตกต่างระหว่างกฎหมายประเภทต่างๆน้อย โดยอาจเกิดจากการไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆตัวและไม่ได้นำมาวิเคราะห์หว่าสิ่งรอบตัวของนักเรียนเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับกฎหมายประเภทใด ดังนั้นสาขาวิชานิติศาสตร์จึงควรพัฒนาการให้บริการวิชาการด้านกฎหมายโดยให้คำแนะนำหรือให้แนวทางแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายถึงกฎหมายประเภทต่างๆ เพื่อสามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลที่ใกล้ตัวนักเรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์และสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างกฎหมายประเภทต่างๆได้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษากฎหมายในระดับอุดมศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

กฎหมาย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551

บทความ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (2556) < <http://wiki.edu.chula.ac.th/groups/a3394/wiki/a2861/index.html> > (21 มกราคม)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ศรีอำไพ และ พลอากาศตรี ดร.อนันต์ ศรีอำไพ, การเรียนรู้ตลอดชีวิต, ตำราโครงการจัดทำตำราเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2549.

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, (2556) <http://joomla.ru.ac.th/hrd/Journal/vol_1No.../nutchant_1.pdf> (19 กุมภาพันธ์)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, (2555) < <http://www.gotoknow.org/posts/277642> > (20 ธันวาคม)

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, (2556) < http://www.education.dusit.ac.th/edu_doc/news/new250110.html > (19 กุมภาพันธ์)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอผาขาว, (2556) < <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=283951> > (21 มกราคม)

รองศาสตราจารย์ ดร. จรูญศรี มาติลาโกวิท และคณะ รายงานการวิจัยเรื่อง “ การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ” คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ,ข้อคิดเห็น การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการศึกษาเอกสารให้ข้อคิดเห็นในการเสวนา “เทคโนโลยี ทอล์ค” เรื่อง นวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ ของนิสิตปริญญาเอก สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โรงเรียนวิทยานุกูลนารี, (2556) <<http://www.wk.ac.th/>> (21 มกราคม)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี,รายงานสรุปการสัมมนา นโยบายส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทย, 2543.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่, (2556) <http://cmi.nfe.go.th/Download/Samena2_4Sep51/Principle.ppt> (19 กุมภาพันธ์)

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2555-2559) : ฉบับสรุป, (กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ข.

ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เรื่อง การให้ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2555

ภาคผนวก ค.

รายละเอียดของรายวิชากฎหมายแพ่งหลักทั่วไป

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์
: กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์
: กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุกูลนารี

2. คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

- 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
- 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
- 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้กฎหมายที่ได้จากการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
- 4) แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการเพิ่มเติมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

.....

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย / ลงในช่องวงเล็บที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ	() ชาย () หญิง
2. อายุ	() ต่ำกว่า 17 ปี
() 17 ปี
() 17 ปีขึ้นไป
3. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา	() ม. 4
() ม. 5
() ม. 6
4. แผนการศึกษา	() แผนการศึกษานั่นวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์
() แผนการศึกษานั่นศิลปะ-ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน
() แผนการศึกษานั่นวิทยาศาสตร์-คอมพิวเตอร์
() แผนการศึกษานั่นศิลปะทั่วไป
5. การเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการ	() เคยเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการทางด้านกฎหมาย
() ไม่เคยเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการทางด้านกฎหมาย

ตอนที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

คำชี้แจง จงเลือกการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของท่าน เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อยในแต่ละข้อ

เช่น มากที่สุด = 1, มาก = 2, ปานกลาง = 3, น้อย = 4 โดยเรียงลำดับให้ครบทุกข้อ

2.1 ท่านมีเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมายจากแหล่งการเรียนรู้ใด

- ☐ จากศูนย์การเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น ห้องสมุดกฎหมาย พิพิธภัณฑ์ ศูนย์ช่วยเหลือกฎหมาย
- ☐ จากสถานที่ราชการหรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เช่น ศาล สถานีตำรวจ สำนักงานทนายความ
- ☐ จากพื้นที่ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ เช่น สวนสาธารณะอนุสรณ์สถาน โบราณสถาน
- ☐ จากสื่อผสม เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วีดิโอซีดี ดีวีดี เครื่องเล่นทางการศึกษา อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์
- ☐ จากโครงการบริการทางวิชาการกฎหมาย เช่น ราชภัฏวิชาการ โครงการแข่งขันตอบปัญหากฎหมาย อำเภอเคลื่อนที่
- ☐ จากกลุ่มต่างๆ ในชุมชน เช่น ศาลาประชาคม องค์กรประชาชน ศูนย์ผู้สูงอายุ ประชุมหมู่บ้าน
- ☐ จากแหล่งความรู้อื่นๆ นอกจากที่กำหนดมา โปรดระบุ.....

2.2 ท่านมีรูปแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมายรูปแบบใด

- ☐ มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยด้วยการนำตนเอง เช่น เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการ เข้าไปศึกษาและเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย อ่านหนังสือกฎหมาย
- ☐ มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ เช่น การท่องเที่ยว การศึกษาดูงาน
- ☐ มีการเรียนรู้ตามอัธยาศัยในชีวิตประจำวัน เช่น การเดินทางมาโรงเรียน การซื้อขายสินค้า
- ☐ เรียนรู้ตามอัธยาศัยเกี่ยวกับกฎหมายด้วยวิธีการอื่นๆ นอกจากที่กำหนดมา โปรดระบุ.....

2.3 ท่านได้รับความรู้กฎหมายจากการเรียนรู้ตามอัธยาศัยในเรื่องใด

- ☐ ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- ☐ ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาญา
- ☐ ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- ☐ ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- ☐ ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ
- ☐ ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายปกครอง
- ☐ ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอื่นๆ นอกจากที่กำหนดมา โปรดระบุ.....

2.4 ความต้องการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น เพิ่มแหล่งการเรียนรู้ในส่วนใด เพิ่มการให้บริการวิชาการด้านใด

โปรดระบุ

.....

ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เรื่อง การให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภททั่วไป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๕

ตามที่ คณะกรรมการพิจารณาทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภททั่วไป ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภททั่วไปประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๕ เรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงขอประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ดังต่อไปนี้

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ / ชื่อโครงการ	งบประมาณ
๑	อาจารย์เสริมศักดิ์ ทิพย์วงศ์ ชุดคอมพิวเตอร์แอลอีดีสำหรับกังหันลมผลิตไฟฟ้า	๓๐,๐๐๐
๒	อาจารย์ธีระ หงสารกุล วิจัยและพัฒนาชุดผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานลมแบบชาโวเนียส	๓๐,๐๐๐
๓	ผู้ช่วยศาสตราจารย์คันสนีย์ อุตมอ่าง การผลิตซอสหอยเพื่อเป็นต้นแบบการผลิตเชิงอุตสาหกรรม	๓๐,๐๐๐
๔	อาจารย์นิสิต องอาจ ชุดประลองการควบคุมลิฟต์จำลอง ๔ ชั้นแบบคู่ด้วยโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์	๓๐,๐๐๐
๕	อาจารย์สุเมธ สงวนใจ เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับความเร็วรอบต่ำ	๒๙,๕๐๐
๖	อาจารย์สุวิชา พุทธรัตน์ วิจัยและพัฒนาการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับบ้านพักอาศัย	๓๐,๐๐๐
๗	อาจารย์ณัฐรินทร์ ศิริรัตนันท์ ความหลากหลายของปลาในอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ระหว่างเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ ถึงกันยายน ๒๕๕๕	๒๗,๕๐๐

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ / ชื่อโครงการ	งบประมาณ
๘	อาจารย์สมคิด ฤทธิเนติกุล พัฒนาชุดปฏิบัติการอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้นจากขยะอิเล็กทรอนิกส์	๓๐,๐๐๐
๙	อาจารย์ณัฐพล ชัยทวีชานนท์ การตรวจสอบผักมะขามหวานเสียโดยวิธีการประมวลผลภาพ	๓๐,๐๐๐
๑๐	ดร.พิพัฒน์ ชนาเทพาพร การศึกษาประสิทธิภาพการผลิตน้ำมันและการพัฒนาพันธุ์กรรมโคนมในเขต จังหวัดเพชรบูรณ์	๓๐,๐๐๐

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ / ชื่อโครงการ	งบประมาณ
๑	อาจารย์ทัศนัท ตรีนันท์ ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอาคารและสถานที่ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบูรณ์	๓๐,๐๐๐
๒	อาจารย์รุ่งนภา เรืองโรจน์ การเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำและดินหลังการบำบัดน้ำเสีย	๓๐,๐๐๐
๓	อาจารย์กฤติกา บุรณ์โชคไพศาล การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารเส้นจากแป้งข้าวโพด	๓๐,๐๐๐
๔	อาจารย์กาญจนา ใจบุญ การประมาณพารามิเตอร์ของการแจกแจงแบบทวินามโดยวิธีการประมาณ แบบเบย์ภายใต้ฟังก์ชันสูญเสียคลาดเคลื่อนกำลังสอง	๓๐,๐๐๐
๕	อาจารย์หยาดพิรุณ ศุภรากรสกุล การเปรียบเทียบวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ กรณีข้อมูลมีการแจกแจง แบบเรขาคณิต	๓๐,๐๐๐
๖	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพจน์ เกติมี สร้างเตาเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของเตาเผาถ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น แบบแนวตั้งและแบบแนวนอน	๓๐,๐๐๐
๗	อาจารย์ ดร.เสาวภา ชุมณี การศึกษาการย้อมสีผ้าจิวด้วยวิธีธรรมชาติ	๓๐,๐๐๐

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ / ชื่อโครงการ	งบประมาณ
๘	อาจารย์กานต์ แยมพงษ์ การยู่รอดของ <i>E.coli</i> <i>L.monocytogenes</i> และ <i>Salmonella</i> spp. ใน ผลิตภัณฑ์ผักสดและผักสดที่ผ่านกระบวนการแปรรูปเล็กน้อย	๓๐,๐๐๐
๙	อาจารย์ขวัญจิตต์ อนุกุลวัฒนา ผลของการเติมสารไฮโดรคอลลอยด์ต่อคุณภาพของแป้งกล้วยเดี่ยวสำเร็จรูป	๓๐,๐๐๐
๑๐	อาจารย์ฤทัยรัตน์ น้อยคนดี การบำบัดน้ำเสียชุมชนด้วยถ่านกัมมันต์จากเม็ดมะขาม	๓๐,๐๐๐
๑๑	อาจารย์อภิวัฒน์ คำภีระ การสร้างชุดการสอนบทพิสูจน์ทฤษฎีบทพีทาโกรัสแนวใหม่ด้วยโปรแกรม The Geometer' Sketchpad (GPS)	๒๕,๕๐๐
๑๒	อาจารย์ประคอง ผิวแก้ว ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนจากการปลูกยาสูบ ของชาวเกษตรกรในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์	๒๕,๕๐๐
๑๓	อาจารย์ลักษณะคณา พงษ์สุวรรณ การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่ใช้ห้องปฏิบัติการของหลักสูตร สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์	๑๕,๐๐๐
๑๔	อาจารย์ชลธิชา แนมมณี การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะสุขภาพของประชาชนในชุมชนองค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๑๕	อาจารย์ณฤมล บุญใหญ่ โครงการศึกษาคุณภาพชีวิตของคุณแม่วัยใส อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๑๖	อาจารย์กมลวรรณ ศรีปลั่ง ความสัมพันธ์ของความรู้ ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตนในการบริโภค อาหาร กับการป้องกันภาวะทุพโภชนาการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๑๗	อาจารย์กมล อยู่สุข ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยท้องถิ่นกับชุมชนในการป้องกันโรค ไข้เลือดออก ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐

คณะวิทยาการจัดการ

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ / ชื่อโครงการ	งบประมาณ
๑	อาจารย์ปิยะวัน เพชรหมี่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์มะขามหวานของกลุ่มสตรีแม่บ้านนาร่วมใจ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	๓๐,๐๐๐
๒	อาจารย์เอกชัย แสงโสดา บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพชรบูรณ์ในการเสริมสร้างธรรมาภิบาล ของการปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๕,๐๐๐
๓	อาจารย์วิไลพร วงษ์อินทร์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านท่าขาว ตำบลหนองไขว่ อำเภอหล่มสัก เพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๔	อาจารย์บุญศรีกา สุขนธสิงห์ วิจัยความต้องการของหน่วยงานในท้องถิ่นต่อการให้บริการวิชาการของ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๕	อาจารย์จตุพร จันทรเพชร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งภายนอกและภายใน มหาวิทยาลัย	๑๕,๐๐๐
๖	อาจารย์วิศาล บุญประกอบ ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนปลูกพืชแก้แค้นตะวัน ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๗	อาจารย์ปราณีต ใจหนัก การพัฒนาตราสินค้าสำหรับผลิตภัณฑ์เสื้อกอกของกลุ่มแม่บ้านหนองบัวทอง หมู่ที่ ๘ ตำบลกองทุล อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๘	อาจารย์นันทกานต์ ศรีปลั่ง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการฟื้นฟูการปั้นเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนบ้าน แก่งเป้า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๙	อาจารย์ดอกอ้อ ขวัญนิน ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามาลงทุนปลูกสวนยางของนายทุนภาคใต้ใน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ / ชื่อโครงการ	งบประมาณ
๑๐	อาจารย์นิคม จันทรมังกร การศึกษาลักษณะเรือนไทยบ้านป่าแดง เพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๑๑	อาจารย์ณัฐธิดา อินทร์เพ็ญ ศึกษาแนวทางการจัดการการตลาดผ้าไหมของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านภูผากั้ง อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ / ชื่อโครงการ	งบประมาณ
๑	อาจารย์สุวัฒน์ อินทรประไพ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ : กรณีศึกษา การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำหนาว อำเภอภูหลวง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๗,๐๐๐
๒	อาจารย์อรุณ สนใจ การนำนโยบายการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคปฏิบัติ กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๓	อาจารย์กฤษฎาภรณ์ ยุงทอง การพัฒนาการวางแผนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาล เทศบาลตำบลนาบัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๔	อาจารย์ธีรภัทร กิจจารักษ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษา : เทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๕	อาจารย์ดวงใจ ปินตามูล การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านโสก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๖	อาจารย์ณัฐยาณี บุญทองคำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ / ชื่อโครงการ	งบประมาณ
๗	อาจารย์สุภชัย ตรีเทศ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๘	อาจารย์โดมธราดล อนันตสาน การศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครู กับนโยบายแนวทางการป้องกัน การติดยาเสพติดตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาเพชรพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๙	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมยศ จันทรมบัติ การพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต จังหวัดเพชรบูรณ์ด้านกฎหมาย ในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๑๐	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธานี สุขเกษม การกล่อมเกลາทางการเมือง : ศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ ๑	๑๕,๐๐๐
๑๑	พันตำรวจเอกพิเศษไกรวุฒิ ขวาลเสนีย์ ศึกษาแนวความคิดและพฤติกรรมของนักศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ต่อระบบทางการเมือง กรณีศึกษาการแก้ไข กฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒	๑๕,๐๐๐

คณะครุศาสตร์

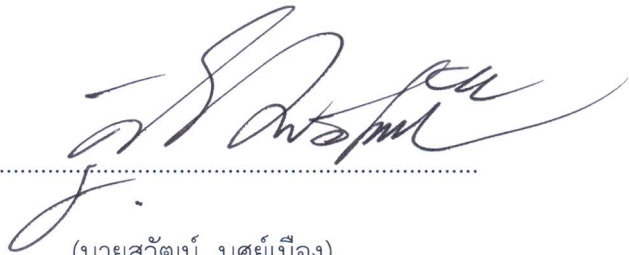
ลำดับ	หัวหน้าโครงการ / ชื่อโครงการ	งบประมาณ
๑	อาจารย์ ดร.แขก มูลเดช การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้	๓๐,๐๐๐
๒	อาจารย์ ดร.อรรพรรณ ณรงค์สรศักดิ์ การพัฒนาชุดฝึกอบรมครูปฐมวัย เรื่อง การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็ก ปฐมวัยด้านการคิด	๓๐,๐๐๐
๓	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงสวัทย์ ปทุมมาศ ศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดจังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ / ชื่อโครงการ	งบประมาณ
๔	อาจารย์อุไร พรหมมา ศึกษาผลกระทบต่อการเตรียมทีมนักกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคเหนือครั้งที่ ๒๔	๑๕,๐๐๐
๕	อาจารย์สุเทพ ธรรมะตระกูล การศึกษาคุณลักษณะของครูยุคใหม่	๑๕,๐๐๐
๖	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนูวัติ คุณแก้ว การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนสูงและต่ำของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๗	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมใจ กงเดิม การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๘	ว่าที่ ร.ต.พลากร ชาญณรงค์ ทัศนคติ ของบุคลากรและนักศึกษา ที่มีต่อพฤติกรรม ของนักศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๙	อาจารย์วันเพ็ญ กุลด้วง การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อใน ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๑๐	อาจารย์อรอุมา คงทิพย์ ศึกษาความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๑๑	อาจารย์พรณทพร บุญเอก การศึกษานิสัยการเรียนนักศึกษาระดับชั้นปีที่ ๑ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐
๑๒	อาจารย์สุภาพร ชูสาย การศึกษากุณลักษณะและความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	๑๕,๐๐๐

ทั้งนี้ ให้ผู้ขอรับทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภททั่วไป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๕ ดำเนินการตามนโยบาย ระเบียบ ประกาศ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเงื่อนไขที่ระบุในสัญญาอย่างเคร่งครัด โดยให้ขอรับแบบสัญญารับ เพื่อดำเนินการและจัดส่งสัญญา ภายในวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๕ ที่ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประกาศ ณ วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๕

ลงชื่อ

(นายสุวัฒน์ บุศย์เมือง)

รักษาราชการแทนอธิการบดี

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
คณะ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา	HSLA101	กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	Civil Law : General Principles
2. จำนวนหน่วยกิต	3(3-0-6)		
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	นิติศาสตรบัณฑิต	หมวดวิชาเฉพาะ	วิชาบังคับ
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	4.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมยศ จันทรมบัติ	
	4.2 ชื่อผู้สอน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมยศ จันทรมบัติและอาจารย์เครือวัลย์ อินทรสุข	
5. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ 1	ชั้นปีที่ 1	
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisites) (ถ้ามี)	ไม่มี		
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)	ไม่มี		
8. สถานที่เรียน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์		
9. วันที่จัดทำรายละเอียดของรายวิชา หรือวันที่มีการปรับปรุงครั้งล่าสุด	วันที่ 1 พฤษภาคม 2556		

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานของกฎหมายแพ่งและกฎหมายเอกชน สามารถปรับตัวกับการเรียนกฎหมายในเบื้องต้น สามารถเขียนตอบข้อสอบได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในวิชา กฎหมาย สามารถประยุกต์ใช้กฎหมายให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันได้

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้พื้นฐาน ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและกฎหมายเอกชน สามารถเขียนอธิบายหลักการสำคัญของกฎหมายแพ่งและกฎหมายเอกชนได้ สามารถแยกความแตกต่างระหว่างกฎหมายแพ่งกับกฎหมายอื่นๆได้ และเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่นๆของหลักสูตรได้ โดยมีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ นำเอาระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้ นักศึกษาได้เข้าในเนื้อหาวิชามากขึ้น

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความหมาย วิวัฒนาการ หลักพื้นฐานของกฎหมายแพ่งและกฎหมายเอกชน บ่อเกิดของกฎหมาย การแบ่งประเภทของกฎหมาย การใช้และการตีความกฎหมาย การอุดช่องว่างกฎหมายหลักผู้ทรงสิทธิในกฎหมาย ประเภทของสิทธิ การใช้สิทธิ ที่มาของสิทธิ การเปลี่ยนแปลง การโอน และการระงับซึ่งสิทธิ และสาระสำคัญของกฎหมายแพ่งว่าด้วยหลักทั่วไปและบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 ลักษณะ 1 ถึง 2

Study meanings, evolution, fundamental principles of civil and private law ; sources of law, division and categories of law; application and interpretation of laws; filling the gaps in laws; principles of the right holders. Types, exercising, sources, alteration, transference, extinction of rights, including the general principles and persons under the Civil and Commercial Code, Book I: title I to II.

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้/ภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งาน ภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วย ตนเอง
45 ชั่วโมงต่อภาค การศึกษา	ตามความต้องการของ นักศึกษา	ไม่มี	90 ชั่วโมงต่อภาค การศึกษา
3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล - วันพุธ เวลา 13.00 น. -16.00 น. - นักศึกษาสามารถนัดหมายเวลาอื่นได้ โดยผ่านโทรศัพท์ติดต่อล่วงหน้า - สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำผ่านเทคโนโลยีเครือข่ายไร้สายหรืออีเมล			

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม 1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา 1.1.1 ตระหนักในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม 1.1.2 มีจิตสาธารณะ รู้จักเสียสละ มีความเมตตา กรุณา และมีความซื่อสัตย์สุจริต ยืนหยัดที่จะทำดีและทำในสิ่งที่ถูกต้อง 1.1.3 มีวินัย มีบุคลิกภาพที่ดี และตรงต่อเวลา 1.1.4 เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา ชุมชนและสังคม 1.1.5 มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ

1.2 วิธีการสอนที่จะใช้พัฒนาการเรียนรู้

1.2.1 กำหนดให้ทุกรายวิชาสอดแทรกสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรมและลักษณะอันพึงประสงค์ของนักกฎหมายที่ดี

1.2.2 กำหนดให้เป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เคารพในกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย เช่น การเข้าชั้นเรียนตรงเวลา แต่งกายตามระเบียบของมหาวิทยาลัย การยกย่องผู้ที่ทำให้สาธารณชนได้รับรู้หรือให้รางวัลตามโอกาสที่เหมาะสม

1.2.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในคุณธรรมที่ต้องการจะปลูกฝัง

1.2.4 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามโอกาสอันควรเพื่อเน้นย้ำให้ผู้เรียนเข้าใจ เข้าถึงคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องการปลูกฝังบ่มเพาะให้ปรากฏในตัวผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 วิธีการประเมินผล

1.3.1 ประเมินโดยพิจารณาจากพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบมีบุคลิกภาพที่ดี การเข้าชั้นเรียนตรงเวลา การส่งงานตรงเวลาและครบถ้วน การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างผู้มีความรับผิดชอบ มีมารยาทในการเข้าสังคม เป็นต้น

1.3.2 ประเมินโดยการสอบที่เป็นไปอย่างสุจริต โปร่งใส

1.3.3 ประเมินโดยการตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่แสดงถึงความมีวินัย ความพร้อมเพรียง

1.3.4 ประเมินโดยพิจารณาจากความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

2.1.1 มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้วิชากฎหมาย

2.1.2 มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการคิด การใช้เหตุผล มีความสามารถในการปรับหลักกฎหมายกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างถูกต้อง เทียบธรรม

2.1.3 สามารถบูรณาการความรู้ความเข้าใจในวิชากฎหมาย เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือชุมชน สังคมและประเทศชาติ

2.2 วิธีการสอน 2.2.1 บรรยาย อภิปราย การทำงานกลุ่ม และการนำเสนอรายงาน 2.2.2 ให้ทำแบบฝึกหัด ฝึกเขียนตอบ มอบหมายให้ค้นคว้าบทความ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
2.3 วิธีการประเมินผล 2.3.1 ประเมินโดยการสอบปลายภาคการศึกษาด้วยข้อสอบแบบอัตนัย 2.3.2 ประเมินโดยพิจารณาจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของรายวิชาที่เรียนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน 2.3.3) ประเมินโดยพิจารณาจากชิ้นงานที่ผู้เรียนสร้างสรรค์แล้วนำเสนอผู้สอนทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล
3. ทักษะทางปัญญา 3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา 3.1.1 มีพัฒนาการในการคิด วิเคราะห์ประเด็นปัญหาอย่างมีวิจารณญาณและเป็นระบบ 3.1.2 สามารถศึกษารวบรวม สังเคราะห์ ประเมินค่า และสรุปประเด็นปัญหาได้ 3.1.3 สามารถนำทฤษฎี องค์ความรู้ และหลักกฎหมายมาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม

3.2 วิธีการสอน 3.2.1 บรรยายและอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ 3.2.2 ฝึกปฏิบัติด้วยการแสดงบทบาทสมมติ ออกศึกษานอกสถานที่ เพื่อฝึกสังเกต สัมภาษณ์ พูดคุยกับผู้ที่มีประสบการณ์แล้วสรุปเป็นสาระความรู้ แนวคิดและข้อคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ
3.3 วิธีการประเมินผล 3.3.1 ประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมทางปัญญาของผู้เรียน ตั้งแต่ขั้นสังเกตตั้งคำถาม สืบค้น คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าตามลำดับ 3.3.2 ประเมินโดยพิจารณาจากการพูดรายงานผลการวิเคราะห์ 3.3.4 ประเมินผลโดยพิจารณาจากการนำเสนอผลการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติของนักศึกษา โดยสังเกตจากการนำเสนอและการสอบถาม
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 4.1. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา 4.1.1 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพและตรงต่อเวลา 4.1.2 มีบุคลิกภาพที่แสดงความเป็นมิตร กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง มีความมั่นใจ มีความสุภาพ และมีความเสียสละ 4.1.3 มีการปฏิบัติหน้าที่ที่ดีของนักศึกษาและการปฏิบัติตัวที่ดีต่ออาจารย์ ครอบครัวและสังคม
4.2.วิธีการสอน 4.2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจากการทำงานเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มเพื่อฝึกความ รับผิดชอบทักษะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีทักษะการสร้างมนุษยสัมพันธ์ปรับตัวและยอมรับความ แตกต่างของคนในสังคม 4.2.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ช่วยกันเรียนรู้ เช่น ทำงานกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมุติร่วมกัน การเล่นเกมเป็นทีม เป็นต้น 4.2.3 จัดให้มีรายวิชาสัมมนาและจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยให้มีการอภิปรายซักถาม

นำเสนองานและแสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ
4.3.วิธีการประเมินผล 4.3.1 สังเกตการร่วมกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียน 4.3.2 ประเมินโดยการสร้างแบบประเมินทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สำหรับให้ผู้เรียนประเมินผลตนเองและประเมินเพื่อน 4.3.3 ประเมินโดยพิจารณาจากคุณลักษณะทางสังคมและอารมณ์ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้ และประเมินจากผู้ใช้บัณฑิต
5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5.1.ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา 5.1.1 มีทักษะด้านการสื่อสารทั้งการฟัง การพูด การเขียน การอ่านและตีความ โดยจัดทำเป็น รายงาน การฝึกเขียนตอบปัญหากฎหมายและนำเสนอในชั้นเรียนเป็นภาษาไทย 5.1.2 มีทักษะในการนำเสนอรายงานโดยใช้รูปแบบเครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสม
5.2.วิธีการสอน 5.2.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสืบค้นข้อมูลด้วย เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและได้ข้อมูลที่ทันสมัย ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 5.2.2 ให้ผู้เรียนนำเสนอรายงานข้อมูลด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมและกำหนดให้ใช้แหล่งข้อมูลที่ หลากหลายในการศึกษาข้อมูลและแสวงหาความรู้ ฝึกการนำเสนออย่างเป็นระบบ
5.3.วิธีการประเมินผล 5.3.1 ประเมินโดยพิจารณาจากการนำเสนอที่มีการอ้างอิงข้อมูลและแหล่งข้อมูลทางเทคโนโลยี สารสนเทศที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ 5.3.2 ประเมินโดยพิจารณาจากผลงานการศึกษาค้นคว้าในรายงาน การวิจัย หรือการศึกษาค้นคว้า ที่มีการอ้างอิงข้อมูลเชิงปริมาณและแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
1	1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ กฎหมายแพ่ง:หลักทั่วไป 1.1 ความมุ่งหมาย 1.2 ความเป็นมา 1.3 ขอบเขตและ ความสำคัญของวิชา	3	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน - ผู้สอนแจกรายละเอียดของรายวิชา - ผู้สอนบรรยายเนื้อหาโดยใช้ Power Point และผู้เรียนอภิปรายวางแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การวัดและการประเมินผล - ผู้สอนอธิบายและตอบข้อซักถามของนักศึกษา สื่อที่ใช้ Power Point แบบฝึกหัด	ผศ.สมยศ จันทร์สมบัติ
2	2. ข้อเสนอแนะ วิธีการศึกษา วิชานิติศาสตร์ 2.1 ความสำคัญและความสูงส่ง (<i>Nobility</i>)ของกฎหมายยุค โรมัน บทบาทของนักกฎหมาย ในการพัฒนาสังคมสมัยใหม่ ยุโรป ความสำคัญของ กฎหมายในรัฐสมัยใหม่ (<i>Modern State</i>) 2.2 ทศนคติเกี่ยวกับกฎหมาย	3	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน - ผู้สอนบรรยายเนื้อหาโดยใช้ Power Point โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของกฎหมายและให้ตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาด้านอรรถศาสตร์ด้านกฎหมายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ : กรณีศึกษาโรงเรียนวิทยานุ	ผศ.สมยศ จันทร์สมบัติ

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
	และวิชาชีพนักกฎหมาย(Legal Profession)		กุลนารี - ผู้เรียนและผู้สอนร่วมอภิปรายเนื้อหา การเรียนรู้การสอน - ผู้สอนอธิบายและตอบข้อซักถามของ นักศึกษา - ให้แบบฝึกหัดเพื่อฝึกเขียนบรรยายใน ชั้นเรียนและหลังเลิกเรียน สื่อที่ใช้ Power Point แบบฝึกหัด	
3-4	3. กฎหมาย และประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 3.1 ความหมายของ “กฎหมาย แพ่ง” 3.2 โครงสร้างประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ 3.3 ความสำคัญของ บรรพ 1	6	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน - ผู้สอนบรรยายเนื้อหาโดยใช้ Power Point - ผู้เรียนและผู้สอนร่วมอภิปรายเนื้อหา การเรียนรู้การสอน - ผู้สอนอธิบายและตอบข้อซักถามของ นักศึกษา สื่อที่ใช้ Power Point แบบฝึกหัด	ผศ.สมยศ จันทร์สมบัติ
5	4. สังคม รัฐ และกฎหมาย 4.1 ความหมายและ ความสำคัญของ “รัฐ” 4.2 ครอบครัว ชุมชนเบื้องต้น	3	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน - ผู้สอนบรรยายเนื้อหาโดยใช้ Power Point - ผู้เรียนและผู้สอนร่วมอภิปรายเนื้อหา	ผศ.สมยศ จันทร์สมบัติ

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
	ของมนุษย์ 4.3 จากครอบครัวไปสู่รัฐ 4.4 การอุบัติขึ้นของรัฐ		การเรียนรู้การสอน - ผู้สอนอธิบายและตอบข้อซักถามของ นักศึกษา - มอบหมายงานให้ทำสรุปเนื้อหาที่ได้ เรียนไป สื่อที่ใช้ Power Point แบบฝึกหัด	
6	5. จากศีลธรรมไปสู่กฎหมาย 5.1 ข้อความเบื้องต้น ระบบ ควบคุมสังคม (Social control) การอุบัติขึ้นของ กฎหมาย 5.2 การอุบัติขึ้นของศีลธรรม ความสามารถในการจำได้ ความสามารถในการเทียบเคียง 5.3 การอุบัติขึ้นของกฎหมาย	3	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน - ผู้สอนบรรยายเนื้อหาโดยใช้ Power Point ประกอบการเรียนรู้การสอน - ผู้เรียนและผู้สอนอภิปรายร่วมกัน พร้อมยกตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนใน ชีวิตประจำวันในประเด็นที่เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของศีลธรรมกับกฎหมาย - ผู้สอนตอบข้อซักถามของนักศึกษา พร้อมสอดแทรกหลักคุณธรรม จริยธรรม - ผู้สอนสรุปประเด็นและทดสอบความรู้ ที่ได้ศึกษามาตั้งแต่ครั้งแรก สื่อที่ใช้ Power Point แบบฝึกหัด	ผศ.สมยศ จันทร์สมบัติ

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
7-8	6. วิวัฒนาการของกฎหมาย 6.1 ยุคกฎหมายชาวบ้าน (Volksrecht) 6.2 ยุคกฎหมายนักกฎหมาย (Juristenrecht) 6.3 ยุคกฎหมายเทคนิค (Technical Law) 6.4 สรุปลักษณะกฎหมาย	6	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน - ผู้สอนบรรยายเนื้อหาโดยใช้ Power Point - ผู้เรียนและผู้สอนร่วมอภิปรายเนื้อหา การเรียนรู้การสอน - ผู้สอนสรุปประเด็นและตอบข้อ ซักถามของนักศึกษา - แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 ยุค เพื่อค้นหา ข้อมูลและจัดทำรายงานในสัปดาห์ต่อไป -ฝึกเขียนตอบตามมาตรฐานการเรียนรู้ กฎหมาย สื่อที่ใช้ Power Point แบบฝึกหัด	ผศ.สมยศ จันทร์สมบัติ
9-10	7. กฎหมายทั่วไปและนิติวิธี 7.1 บ่อเกิดของกฎหมาย 7.2 ประเภทของกฎหมาย 7.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง กฎหมายลายลักษณ์อักษร ขนบธรรมเนียมประเพณีและ ศิลธรรม	6	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน - ผู้สอนบรรยายเนื้อหาโดยใช้ Power Point ประกอบการเรียนรู้การสอน โดย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเข้าใจถึงที่มาของ กฎหมาย สามารถแยกแยะความ แตกต่างของกฎหมายแต่ละประเภท เพื่อให้สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาตามอัธยาศัยด้านกฎหมายของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต จังหวัดเพชรบูรณ์ : กรณีศึกษาโรงเรียน	อ.เครือวัลย์ อินทรสุข

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
			วิทยานุกูลนารี - ผู้เรียนและผู้สอนร่วมอภิปรายเนื้อหา การเรียนการสอน - ผู้สอนสรุปประเด็นและตอบข้อ ซักถามของนักศึกษา - รายงานตามเนื้อหาที่ได้แบ่งกลุ่ม - ทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียน สื่อที่ใช้ Power Point แบบฝึกหัด	
11	8. ขอบเขตของการบังคับใช้ กฎหมาย 8.1 ขอบเขตในแง่เวลา 8.2 ขอบเขตในแง่บุคคล 8.3 ขอบเขตในแง่ดินแดน	3	กิจกรรมการเรียนการสอน - ผู้สอนบรรยายเนื้อหาโดยใช้ Power Point - ผู้เรียนและผู้สอนร่วมอภิปรายเนื้อหา การเรียนการสอน - ผู้สอนสรุปประเด็นและตอบข้อ ซักถามของนักศึกษา - ให้ผู้เรียนทำสรุปประเด็นที่ได้เรียนไป ให้ได้มาตรฐาน สื่อที่ใช้ Power Point แบบฝึกหัด	อ.เครือวัลย์ อินทรสุข

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
12	9. หมวดหมู่ของกฎหมาย 9.1 กฎหมายมหาชนและ เอกชน 9.2 กฎหมายแพ่งและกฎหมาย อาญา 9.3 กฎหมายสารบัญญัติและ กฎหมายวิธีสบัญญัติ 9.4 กฎหมายในและกฎหมาย ระหว่างประเทศ 9.5 กฎหมายผสม	3	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน - ผู้สอนบรรยายเนื้อหาโดยใช้ Power Point - ผู้เรียนและผู้สอนร่วมอภิปรายเนื้อหา การเรียนรู้การสอน - ผู้สอนสรุปประเด็นและตอบข้อ ซักถามของนักศึกษา - ทำสรุปประเด็นที่ได้เรียนไปให้ได้ มาตรฐาน สื่อที่ใช้ Power Point แบบฝึกหัด	อ.เครือวัลย์ อินทรสุข
13-14	10. ประเภทบทบัญญัติ กฎหมาย ลายลักษณ์อักษร 10.1 ข้อความเบื้องต้น โครงสร้างของบทบัญญัติ 10.2 บทบัญญัติกฎหมายลาย ลักษณ์อักษรประเภทต่าง ๆ 1. กฎหมายยุติธรรม-กฎหมาย เคร่งครัด 2. กฎหมายทั่วไป-กฎหมาย พิเศษ 3. กฎหมายบังคับตายตัว-	6	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน - ผู้สอนบรรยายเนื้อหาโดยใช้ Power Point ประกอบการเรียนรู้การสอน - ผู้เรียนและผู้สอนร่วมอภิปรายเนื้อหา การเรียนรู้การสอน - ผู้สอนสรุปประเด็นและเนื้อหาที่เรียน มา พร้อมกับตอบข้อซักถามของ นักศึกษา - แบบฝึกหัดการแยกความแตกต่าง กฎหมายแต่ละประเภท สื่อที่ใช้ Power Point	อ.เครือวัลย์ อินทรสุข

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
	กฎหมายบังคับไม่ตายตัว 4. กฎหมายบทหลัก-กฎหมาย บทกเว้น 5. กฎหมายดั้งเดิม-กฎหมาย รับมา 6. กฎหมายสมบูรณ์-กฎหมาย ไม่สมบูรณ์		แบบฝึกหัด	
15	11. ข้อความคิดพื้นฐานทาง กฎหมาย: สิทธิ หน้าที่ และคำ อื่น ๆ 11.1 ความหมาย “สิทธิ” “หน้าที่” และคำอื่น ๆ ที่ ใกล้เคียง 11.2 ประเภทของสิทธิ 11.3 การใช้และบังคับตามสิทธิ 11.4 ข้อความทั่วไปว่าด้วยนิติ วิธี 11.5 การใช้กฎหมาย 11.6 การตีความกฎหมาย 11.7 การใช้กฎหมายโดยการ เทียบเคียง (analogy)		กิจกรรมการเรียนรู้การสอน - ผู้สอนบรรยายเนื้อหาโดยใช้ Power Point ประกอบการเรียนรู้การสอน - ผู้เรียนและผู้สอนร่วมอภิปรายเนื้อหา การเรียนรู้การสอน - ผู้สอนสรุปประเด็นและเนื้อหาที่เรียน มาทั้งหมด พร้อมกับตอบข้อซักถามของ นักศึกษา สื่อที่ใช้ Power Point แบบฝึกหัด	อ.เครือวัลย์ อินทรสุข
16	สอบปลายภาค	3		

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรม ที่	ผลการ เรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
1	2.1.1, 2.2.2, 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3,	สอบปลายภาค	16	100%
2	4.1.1, 5.1.1, 5.1.2	ค้นคว้าและนำเสนอ ผลงาน การทำงานกลุ่ม สรุปบทความ ส่งงานที่ ได้รับมอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	-
3	1.1.1-1.1.5, 4.1.2, 4.1.3	การเข้าชั้นเรียน การแต่ง การสุภาพ การมีส่วนร่วม ในชั้นเรียน	ตลอดภาค การศึกษา	-

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รongศาสตราจารย์สมยศ เชื้อไทย. (2553). <u>ความรู้กฎหมายทั่วไป คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง หลักทั่วไป</u>. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัฐสิทธิ์ ชุรุสุวรรณ. (2548). <u>กฎหมายแพ่ง หลักทั่วไป</u>. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร นิติธรรม. ศาสตราจารย์ไพจิตร ปุญญพันธ์. (2548). <u>ประมวลบทความทางกฎหมายแพ่ง</u>. กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม. รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โมวิไลกุล. (2548) <u>กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</u> <u>ม.4-14</u>. กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม - เอกสารประกอบการเรียนการสอน
3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- ข่าวกาจากหนังสือพิมพ์ ประกอบคำบรรยาย
- คอมพิวเตอร์กรณีค้นหาข้อมูลทาง Internet เช่น
<http://www.krisdika.go.th/>
<http://www.thaibar.thaigov.net>
http://www.thaibar.thaigov.net/answer/aya_1-57.html

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา 1.1 แบบประเมินผู้สอนและแบบประเมินรายวิชา 1.2 ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด
2. กลยุทธ์การประเมินการสอน 2.1 พิจารณาจากผลการศึกษา 2.2 การประเมินทักษะอาจารย์ในการสอนนักศึกษาในรายวิชาโดยคณะกรรมการประจำหลักสูตร 2.3 การสังเกตการณ์สอนของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรือผู้ทรงคุณวุฒิ (ถ้ามี)
3. การปรับปรุงการสอน 3.1 จัดสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในรายวิชา เพื่อร่วมกันหาแนวทางหรือวางแผนปรับปรุงพัฒนารายวิชา 3.2 การทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อประเมินภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้ 3.3 นำผลการประเมินพัฒนาการเรียนการสอน
4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา 4.1 คณะกรรมการประจำหลักสูตรตรวจสอบผลการเรียนการสอนของนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน อาทิ ข้อสอบ รายงาน โครงการ การให้คะแนนและเกรดแก่นักศึกษา โดยวิธีการสอบถามนักศึกษาหรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา 4.2 จัดให้มีการประชุมร่วมกันของอาจารย์ในสาขาวิชาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ขอคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ จากอาจารย์ที่มีความรู้และประสบการณ์ หรือเพื่อนร่วมงาน

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

5.1 นำผลการสัมมนา ผลการประเมินรายวิชา มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงรายละเอียดรายวิชาในทุกภาคการศึกษาที่มีการเรียนการสอน

5.2 มีการประชุมตัวแทนนักศึกษา คณาจารย์ คณะกรรมการประจำสาขา คณะกรรมการประจำหลักสูตรเพื่อวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

5.3 ทำวิจัยในหัวข้อที่สัมพันธ์กับเนื้อหาเพื่อพัฒนา/ปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

ประวัตินักวิจัย

หัวหน้าโครงการ

1. ชื่อ-นามสกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมยศ จันทรมบัติ

2. ตำแหน่งทางวิชาการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

ประธานสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000 โทร. (056) 717137

5. ประวัติการศึกษา

5.1 น.ม. (นิติศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่สำเร็จการศึกษา 2537

5.2 น.บ. (นิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่สำเร็จการศึกษา 2532

5.3 กศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน ปีที่สำเร็จการศึกษา 2522

ผู้ช่วยนักวิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล

นางสาวเครือวัลย์ อินทรสุข

2. ตำแหน่งทางวิชาการ

อาจารย์

3. ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

4. หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000 โทร. (056) 717137

5. ประวัติการศึกษา

5.1 น.ม. (นิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีที่สำเร็จการศึกษา 2554

5.2 น.บ. (นิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีที่สำเร็จการศึกษา 2545